

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ (Мінекономіки)

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, <http://www.me.gov.ua>, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, установи, організації, підприємства та інші суб'єкти сфери публічних закупівель

Звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2023 рік

Розділ I “Загальні положення”

Мінекономіки є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель. Мінекономіки на виконання повноважень, визначених статтею 9 Закону України “Про публічні закупівлі”, підготовлено щорічний звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель щодо кількісних і вартісних показників закупівель у розрізі процедур і предметів закупівель, рівня конкуренції, кількості скарг, та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за звітний 2023 рік (далі - Звіт).

Метою складання Мінекономіки як Уповноваженого органу з питань закупівель (далі – Уповноважений орган) щорічного звіту є надання користувачам системи публічних закупівель достовірної та об'єктивної інформації за звітний період про:

основні напрями формування та реалізації політики у сфері публічних закупівель;
аналітичні дані функціонування системи публічних закупівель;
діяльність в рамках міжнародного співробітництва у сфері публічних закупівель;
заходи професіоналізації у сфері публічних закупівель;
здійснення заходів державного фінансового контролю щодо публічних закупівель та оскарження процедур закупівель.

Під час підготовки Звіту використовувалася інформація з центральної бази даних електронної системи закупівель, а саме дані веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель у складі електронної системи закупівель prozorro.gov.ua, аналіз яких здійснювався, зокрема, за допомогою інструменту моніторингу публічних закупівель професійного модулю аналітики bipro.prozorro.org, узагальнена інформація від органів, уповноважених на здійснення контролю у сфері закупівель, та централізованих закупівельних організацій.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Бігун Надія Валеріївна**
Сертифікат 4FD4BFDE9E1BAF3A04000003876000036850100
Дійсний з 08.12.2022 10:53:59 по 08.12.2024 10:53:59

Мінекономіки

3311-05/23470-33 від 31.03.2024 18:45

Перелік скорочень, термінів

Мінекономіки - Міністерство економіки України.

Закон - Закон України “Про публічні закупівлі”.

Особливості - особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178.

Законопроект - проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та інших законів України щодо вдосконалення публічних закупівель”.

Стратегія - проект розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024 - 2026 роки та затвердження операційного плану її реалізації у 2024 – 2025 роках”.

Уповноважений орган - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель.

Мінфін - Міністерство фінансів України.

Міноборони - Міністерство оборони України.

АМКУ - Антимонопольний комітет України.

Держаудитслужба - Державна аудиторська служба України.

Казначейство - Державна казначейська служба України.

ЕСЗ - електронна система закупівель.

ЦЗО - централізована закупівельна організація.

Договір - договір про закупівлю.

ЄС - Європейський союз.

СОТ - Світова організація торгівлі.

Угода СОТ - Угода Світової організації торгівлі про державні закупівлі.

Угода про Асоціацію - Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

ДП “ПРОЗОРРО” - державне підприємство “ПРОЗОРРО”.

Веб-портал Уповноваженого органу - інформаційно-телекомунікаційна система до складу якої входять модуль електронного аукціону і база даних, та є частиною електронної системи закупівель.

Інфоресурс - веб-сайт, наповнення якого здійснює Уповноважений орган та який спрямований на поширення інформації щодо застосування законодавства про публічні закупівлі.

Відкриті торги з особливостями - відкриті торги, які здійснюються у порядку, визначеному Особливостями.

Конкурентна закупівля - спосіб здійснення конкурентного відбору учасників за такими методами закупівель: відкриті торги з особливостями, відкриті торги, відкриті торги з публікацією англійською мовою, конкурентний діалог, торги з обмеженою участю, закупівля за рамковою угодою, спрощена закупівля та закупівля з використанням електронного каталогу (запит пропозицій постачальників).

Неконкурентна закупівля - спосіб закупівлі, здійснений шляхом публікації звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, а також шляхом використання переговорної процедури закупівлі.

Успішна конкурентна закупівля - конкурентна закупівля, або хоча б один лот такої закупівлі (за наявності), за результатами якої визначено переможця та укладено договір про закупівлю.

Неуспішна закупівля - відмінена чи визнана такою, що не відбулась відповідно до частин сімнадцятої і вісімнадцятої статті 14, статті 32 та частини восьмої статті 40 Закону, а також відповідно до пунктів 50, 51 Особливостей.

CPV - національний класифікатор України ДК 021:2015 “Єдиний закупівельний словник”, затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23.12.2015 № 1749, із застосуванням показників цифр якого здійснюється визначення замовником предмета закупівлі. (Приклад коду CPV, визначеного за показником другої цифри CPV виглядає так: 03000000-1, визначеного за показником третьої цифри CPV - 03100000-2, визначеного за показником четвертої цифри CPV - 03110000-5, визначеного за показником п'ятої цифри CPV - 03113000-6 і т.д.).

Закупівлі, агреговані за 2 цифрою CPV - перелік закупівель, що включає в себе всі закупівлі, в яких предмет закупівлі, визначений за показником 2-8 цифри CPV, в яких показник перших двох цифр є однаковим (агрегуються закупівлі визначені за такими кодами CPV: 03000000-1, 03110000-5, 03100000-2, 03115110-4 та 03116100-8 тощо).

Розділ II “Формування та реалізації політики у сфері публічних закупівель”

Основними стратегічними цілями сфери публічних закупівель є:

- 1) гармонізація законодавства України у сфері публічних закупівель з відповідними вимогами Директив ЄС та Угоди СОТ;
- 2) розвиток ЕСЗ з урахуванням вимог та стандартів ЄС, кращої міжнародної практики;
- 3) розвиток системи професійної підготовки спеціалістів з питань публічних закупівель та професіоналізація у сфері публічних закупівель;
- 4) міжнародне співробітництво у сфері публічних закупівель та покращення іміджу України на міжнародній арені, як держави із сучасною системою публічних закупівель.

Враховуючи цілі політики у сфері публічних закупівель у 2023 році, які затверджені Планом діяльності Мінекономіки на 2023 рік від 22.04.2023 № 3031-06/8, були визначені наступні завдання:

- 1) розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про удосконалення публічних закупівель;
- 2) удосконалення законодавства про захист економічної конкуренції з урахуванням стандартів та кращих європейських практик, зокрема супроводження у Верховній Раді України законопроекту реєстр. № 5431;
- 3) забезпечення можливості здійснення закупівель для відновлення, в т. ч. за кошти донорів, через систему “Prozorro”;
- 4) здійснення інтеграції електронної системи закупівель “Prozorro” з Єдиним державним реєстром осіб, які вчинили корупційні або пов’язані з корупцією правопорушення;
- 5) укладання договорів у формі електронного документу за результатами проведених закупівель з використанням електронного каталогу.

З метою досягнення встановлених завдань Мінекономіки у 2023 році:

1) розроблено законопроект, яким передбачено завершення імплементації законодавства про закупівлі на виконання заходів Стратегії реформування системи публічних закупівель (“дорожньої карти”), затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р, а також вдосконалення механізмів та інструментів закупівель, у тому числі для періоду відновлення України, який було надіслано до Кабінету Міністрів України листом Мінекономіки від 30.11.2023 № 3312-05/65552-01. Прийняття законопроекту створить правові умови для ефективного здійснення публічних закупівель та забезпечить імплементацію українського законодавства до *acquis* ЄС з питань закупівель, в тому числі з використанням електронної системи закупівель.

Даним законопроектом, зокрема, пропонується:

надати можливість проводити тендер при наявності однієї тендерної пропозиції;

впровадити можливість опційного застосування електронного аукціону (на вибір замовника);

надати можливість подавати тендерну пропозицію з ціною, що є вищою ніж очікувана вартість предмета закупівлі, якщо це передбачено замовником в тендерній документації;

розширити умови виправлення помилок, допущених учасниками в їх тендерних пропозиціях;

розширити для замовників спектр закупівельних інструментів, що можуть вільно використовуватися в публічних закупівлях, зокрема, здійснення закупівлі для укладення зарезервованого контракту (це надасть можливість приймати участь в закупівлях на особливих умовах таким суб'єктам, які працевлаштовують ветеранів та осіб з інвалідністю), спільні закупівлі (замовники зможуть об'єднувати свої потреби для здійснення спільної закупівлі), інноваційне партнерство (конкурентна процедура закупівлі для здійснення замовником закупівель складних предметів закупівель, які можуть включати в собі інноваційні рішення або технології, потребу в яких неможливо або недоцільно задовольнити шляхом закупівлі доступних на ринку предметів закупівель), динамічні системи закупівель (гнучкий інструмент публічних закупівель повторюваних потреб, характеристики предмета закупівлі яких зазвичай доступні на ринку від чисельних продавців, а будь-який постачальник може бути попередньо кваліфікований як постачальник динамічної системи закупівлі протягом усього життєвого циклу динамічної системи закупівлі (строком від 1 до 4 років, але й може бути продовжений на триваліший період), динамічна система може формуватися за категоріями товарів, робіт або послуг, а предмет закупівлі може визначатися замовником за показниками від третьої до восьмої цифри Єдиного закупівельного словника);

врегулювати участь об'єднання учасників, у тому числі резидентів, без створення юридичної особи. Таке об'єднання може приймати участь у публічній закупівлі, якщо заздалегідь домовиться про це та укладе договір про спільну діяльність. Це сприятиме розширенню конкуренції в закупівлі та надасть можливість розвитку вітчизняному бізнесу, що особливо актуально в післявоєнний період;

врегулювати питання здійснення закупівлі змішаного предмета закупівлі, тобто якщо він включає в себе товари, роботи та послуги (коли замовник планує придбати одночасно товари і/або послуги і/або роботи в одному закупівельному процесі, що може відбуватись у випадках, коли окрема закупівля товарів, робіт або послуг є неефективною або неможливою без їхнього комбінування в одному процесі закупівлі);

визначити умови та правила організації проведення конкурсів проектів, які передбачатимуть врегулювання на законодавчому рівні умов проведення конкурсів проектів, в тому числі запровадження можливості оголошення про проведення конкурсу проектів за допомогою електронної системи закупівель, що надасть більшої прозорості процесу проведення таких конкурсів; це процедура відбору кращих проектних пропозицій, яка проводиться з метою отримання кращої архітектурно-планувальної, інженерно-технічної, інжинірингової, мистецької проектної пропозиції у сферах містобудування, архітектури, образотворчого мистецтва, стратегічного та секторального планування розвитку регіонів, територій, населених пунктів, обраної журі конкурсу проектів;

запровадити можливість укладати договори про закупівлю у формі електронного документа, примірні форми яких будуть затверджуватися Уповноваженим органом, а особливості укладання договорів про закупівлю в формі електронного документа буде регламентуватися Кабінетом Міністрів України. Це сприятиме спрощенню підготовки та розгляду договірних умов, не дасть можливості відступу від умов тендерної документації та тендерної пропозиції при підписанні договорів про закупівлю, а також забезпечить пришвидшення процесу підписання та реєстрації договору про закупівлю;

запровадити використання електронних каталогів при здійсненні закупівлі товару, вартість якого дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою ніж 400 тисяч гривень, як обов'язковий етап. Для цього з метою ефективного наповнення каталогу товарами та постачальниками, проектом акта пропонується визначити, що електронний каталог формуватиметься та супроводжуватиметься виключно централізованими закупівельними організаціями центрального рівня (тобто ті, які визначатимуться Кабінетом Міністрів України). Крім цього, Кабінетом Міністрів України можуть затверджуватися переліки товарів та послуг, які обов'язково мають закуповуватися із використанням електронного каталогу, якщо їх вартість дорівнює або перевищує 400 тисяч гривень та є меншою ніж сума, еквівалентна 133 тисячам євро. Також пропонується змінити поріг обов'язкового застосування електронної системи закупівель при здійсненні закупівель, а також звітування про них в електронній системі закупівель. Так, якщо вартість предмета закупівлі менше ніж 50 тисяч гривень, то про такі закупівлі замовник не звітує в електронній системі закупівель, коли укладає прямий договір. Проте якщо вартість предмета закупівлі для послуг дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою ніж 400 тисяч гривень, а для робіт - дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень та є меншою ніж 1,5 мільйона гривень, замовники мають право укладати договори про закупівлю без застосування електронної системи закупівель, але з обов'язковим звітуванням про таку закупівлю в ній. Водночас під час здійснення зазначених закупівель замовники можуть використовувати електронну систему закупівель;

2) здійснено супроводження законопроекту “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України” (реєстр. № 5431 від 27.04.2021), розробленого народними депутатами України, який прийнято Верховною Радою України від 09.09.2023 № 3295-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України”, яким передбачається проведення реформи законодавства про захист економічної конкуренції, вдосконалення діяльності АМКУ з метою підвищення ефективності системи розвитку та захисту економічної конкуренції, вдосконалення державної політики у сфері захисту економічної конкуренції, посилення інституційної спроможності АМКУ;

3) реалізовано процедуру закупівлі міжнародних організацій за кошти донорів, що забезпечує можливість реєстрації міжнародних організацій у електронній системі закупівель

та дозволяє замовникам і донорським організаціям оголошувати закупівлі згідно з правилами відповідних міжнародних фінансових організацій через електронну систему закупівель;

4) затверджено спільний наказ Національного агентства з питань запобігання корупції та Мінекономіки від 18.01.2023 № 13/23/395 “Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром осіб, які вчинили корупційні або пов’язані з корупцією правопорушення, та електронною системою закупівель”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.02.2023 за № 159/39215, відповідно до якого здійснено інтеграцію електронної системи закупівель з Єдиним державним реєстром осіб, які вчинили корупційні або пов’язані з корупцією правопорушення. Зазначена інтеграція забезпечила можливість замовнику не вимагати, а учаснику не надавати довідку про відсутність в юридичної особи або фізичної особи-підприємця корупційного правопорушення, оскільки довідка наразі формується автоматично електронною системою закупівель;

5) забезпечено можливість укладання договорів у формі електронного документу за результатами проведення закупівель з використанням електронного каталогу, створено шаблони договорів, які заповнюється даними з електронної системи закупівель, зокрема автоматично додаються всі дані про замовника, постачальника і предмет закупівлі, що можуть використовуватись замовниками під час здійснення закупівлі з використанням електронного каталогу.

З метою забезпечення подальшого розвитку та покращення існуючої в Україні системи публічних закупівель з урахуванням потреб, що виникли у зв’язку зі збитками спричиненими повномасштабною війною, забезпечення проведення ефективних публічних закупівель, розвитку конкурентного середовища у сфері публічних закупівель в Україні, а також забезпечення виконання міжнародних зобов’язань України у сфері публічних закупівель та послідовної адаптації законодавства України до стандартів Європейського Союзу протягом 2023 – 2026 років Мінекономіки:

1) розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024 – 2026 роки та затвердження операційного плану її реалізації у 2024 – 2025 роках” спрямований на забезпечення подальшого розвитку та покращення існуючої в Україні системи публічних закупівель з урахуванням потреб, що виникли у зв’язку зі збитками спричиненими повномасштабною війною, забезпечення проведення ефективних публічних закупівель, розвитку конкурентного середовища у сфері публічних закупівель в Україні, а також забезпечення виконання міжнародних зобов’язань України у сфері публічних закупівель та послідовної адаптації законодавства України до стандартів Європейського Союзу протягом 2024 – 2026 років та надіслано до Кабінету Міністрів України листом Мінекономіки від 29.11.2023 № 3312-05/65225-01. Поряд з цим інформуємо, що розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.02.2024 № 76-р схвалено Стратегію та затверджено операційний план реалізації у 2024-2025 роках Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024-2026 роки.

2) прийнято зміни до:

постанови Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 166 “Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків” (внесені постановами Кабінету Міністрів України від 04.07.2023 № 677 та від 04.08.2023 № 804) для удосконалення законодавства щодо функціонування електронної системи закупівель та забезпечення ефективної взаємодії Мінекономіки, адміністратора електронної системи закупівель та операторів електронних майданчиків;

постанови Кабінету Міністрів України від 14.09.2020 № 822 “Про затвердження Порядку формування та використання електронного каталогу” (внесені постановами Кабінету Міністрів України від 04.07.2023 № 677 та від 31.10.2023 № 1135) для забезпечення ефективного функціонування електронного каталогу, зокрема, в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні, як інструменту швидких закупівель в електронній системі закупівель в конкурентний та прозорий спосіб, якими зокрема передбачено розширення та встановлення підстав для відхилення пропозиції переможця, якщо він відмовляється від постачання пропонованого товару, або якщо пропонує товар походженням з російської федерації чи республіки білорусь, встановлення можливості відхилення адміністратором електронного каталогу учасників, у випадку, якщо до бенефіціара такого учасника застосовані санкції, тощо;

постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 “Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” з метою ефективного реагування на змін умов, пов’язаних з воєнним станом;

постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1216 “Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій” для відновлення діяльності ЦЗО, визначення умов відкритих торгів і закупівель за рамковими угодами;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.09.2019 № 846-р “Про визначення державної установи “Професійні закупівлі” централізованою закупівельною організацією”, що забезпечило повернення до обов’язковості закупівель центральними органами виконавчої влади таких товарів як “електрична енергія” та “нафта і дистилляти” через державну установу “Професійні закупівлі”, а також обов’язкове проведення закупівель для забезпечення потреб Державного резерву України, що спрямовано на підвищення ефективності закупівель центральних органів виконавчої влади та наповнення державного матеріального резерву України.

Разом з тим, з метою збільшення поінформованості суб’єктів сфери публічних закупівель Уповноваженим органом в мережі Фейсбук було розміщено для обговорення законопроект і Стратегію та запропоновано надати свої пропозиції згідно запропонованої форми. За результатами оприлюднення тексту законопроекту в мережі Фейсбук було отримано пропозиції від суб’єктів сфери публічних закупівель, Громадської спілки “Спілка Українських Підприємців”, Благовіщенської міської ради, Акціонерного товариства “Укргазвидобування”, державної установи “Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України”, товариства з обмеженою відповідальністю “Юренерго”, товариства з обмеженою відповідальністю “Імпел Юкрейн”, Польсько-української господарчої палати, Акціонерного товариства “Укрзалізниця”, юридичної фірми “Dactio”, проекту ЄС “Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС” та Національного банку України.

Крім того, 23-25 серпня 2023 року відбулась презентація законопроекту в форматі онлайн зустрічі. На презентацію були запрошені представники замовників, громадськості, АМКУ, Держаудитслужби, Міністерства освіти і науки України, Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, ДП “ПРОЗОРРО”.

Протягом 2023 року до Мінекономіки надходили звернення від суб’єктів сфери публічних закупівель з пропозиціями, зокрема щодо внесення змін до законодавства сфери та вдосконалення роботи ЕСЗ, а також надання роз’яснень щодо застосування положень законодавства сфери публічних закупівель.

Для врегулювання питання оперативного та ефективного здійснення закупівель закладами освіти, Міністерством оборони України, органами досудового розслідування та централізованими закупівельними організаціями, а також з метою узгодження з чинним законодавством положення пункту 4 розділу I Порядку визначення предмета закупівлі, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 15 квітня 2020 року № 708, Мінекономіки внесені зміни до Порядку визначення предмета закупівель наказом Мінекономіки від 03.04.2023 № 1811 “Про затвердження змін до Порядку визначення предмета закупівлі”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06.06.2023 за № 943/39999.

Крім того, за результатами опрацювання звернень і пропозицій, що надходили до Мінекономіки, та враховуючи вимоги ЄС щодо зведення кількості винятків із законодавства про публічні закупівлі до мінімуму, необхідного під час дії воєнного стану, Мінекономіки неодноразово переглянуто та внесено зміни до Особливостей, зокрема:

зменшено кількість виключень для незастосування конкурентних закупівель замовниками, які розповсюджувались на широке коло випадків;

спрощено процедуру публічних закупівель енергосервісу;

забезпечено прийняття участі в публічних закупівлях учасникам, активи яких в установленому законодавством порядку передані в управління Національному агентству з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;

реалізовано механізм обов'язкових закупівель лікарських засобів шляхом використання електронного каталогу за визначеним переліком товарів;

доповнено новими підставами для здійснення закупівель без використання ЕСЗ у випадках, коли застосування відкритих прозорих процедур може нести загрозу національній безпеці та оборони під час дії воєнного стану (наприклад, коли здійснюється закупівля товарів, робіт і послуг для здійснення заходів, спрямованих на забезпечення захисту об'єктів підприємств, установ та організацій електроенергетичного, ядерно-промислового, вугільно-промислового та нафтогазового комплексів), а також передбачена можливість не публікувати в ЕСЗ для таких закупівель договір про закупівлю та додатки до нього.

Крім того, передбачено можливість незастосування (опціонального застосування) електронного аукціону та можливість подавати тендерну пропозицією за ціною, що перевищує очікувану вартість у випадку, передбаченому тендерної документацією (що пов'язане з стрімкою зміною цін на ринку) та забезпечено розвиток електронного каталогу як ефективного та швидкого способу здійснення закупівель, а також запровадження обов'язку, у разі не проведення конкурентних закупівель, розміщувати в електронній системі закупівель договори, укладені без її застосування, та відповідне обґрунтування замовника для укладання прямих договорів.

Варто звернути увагу, що не всі звернення мають належне обґрунтування необхідності внесення змін до законодавства сфери публічних закупівель, а деякі взагалі можуть призвести до порушення принципів здійснення публічних закупівель. Тому, рішення, які впливають на регулювання сфери публічних закупівель приймаються виважено, ґрунтуючись у тому числі на основі аналізу даних.

Мінекономіки як Уповноважений орган під час опрацювання законодавчих ініціатив, які надходять до Мінекономіки та передбачають внесення змін до законодавства у сфері закупівель, приділяє увагу, щоб такі зміни не суперечили європейському законодавству у сфері закупівель з огляду на узяті Україною зобов'язання, відповідають принципам здійснення публічних закупівель, не призводять до неефективного витрачання бюджетних коштів та підвищення корупційних ризиків.

Таким чином, у 2023 році у зв'язку з необхідністю швидкого та ефективного реагування законодавства на виклики та обставини спричинені збройною агресією російської федерації законодавчі акти, що регулювали здійснення публічних закупівель зазнавали регулярних змін, які були спрямовані на вдосконалення процесу публічних закупівель під час дії воєнного стану в Україні.

Крім того, протягом року здійснювалася робота щодо подальшого розвитку ЕСЗ, зусилля Мінекономіки були направлені на спрощення механізмів здійснення закупівель для всіх суб'єктів сфери та вдосконалення наявних в ЕСЗ інструментів для здійснення закупівель та за можливості створення нових.

За останній рік ЕСЗ зазнала певних трансформацій відповідно до вимог воєнного часу: значно скоротилася тривалість процедур, масштабовано такий швидкий та ефективний інструмент закупівель, як електронний каталог. Електронний каталог не лише є ефективним та зручним інструментом, який дозволяє значно заощадити час та ресурси замовника, але також відзначається значними показниками рівня конкуренції.

Разом з тим ДП "ПРОЗОРРО", яке визначено відповідальним за функціонування та наповнення веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель, з метою вдосконалення роботи ЕСЗ у 2023 році здійснено наступні доопрацювання:

розроблено додаткове поле для зазначення обґрунтування проведення закупівлі. Додавати обґрунтування можна у спеціальному полі в річному плані закупівель. Це допоміжний інструмент, за допомогою якого замовники можуть зазначити обґрунтування закупівлі та пояснити, в чому саме полягає потреба, що в значній мірі підвищує відкритість та прозорість для здійснення громадського контролю;

на виконання вимог Порядку формування та використання електронного каталогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.09.2020 № 822, реалізовано можливість для замовника відхилити пропозицію переможця відбору, якщо постачальник письмово відмовився від укладення договору на умовах, визначених замовником у запиті пропозицій постачальників, зокрема у проекті договору, що є складовою частиною запиту пропозицій постачальників; визначити в електронному каталозі виключно інформацію про характеристики товару та їх допустимі значення в межах специфікації товару, визначеної адміністратором; реалізовано можливість суб'єктам господарювання звернутися до адміністратора через електронну систему закупівель щодо перегляду вимог до учасника, зазначених в оголошенні про проведення кваліфікації до електронного каталогу, протягом десяти робочих днів з дня його оприлюднення;

розроблено нову систему автоматичних індикаторів ризиків, які дозволяють відібрати ризиковані закупівлі. Переглянути ризиковані закупівлі можна в публічному доступі за посиланням <https://risks.prozorro.gov.ua>;

реалізовано новий інструмент в електронному каталозі - краудсорсинг, який надає можливість для будь-якого користувача електронної системи закупівель самостійно додавати свої товари в каталог на погодження ЦЗО;

реалізовано можливість формування електронного контракту в запиті пропозицій, що дозволяє при закупівлі через електронний каталог сформувати електронний контракт з шаблону та даних, що заповнюються замовником в електронних полях закупівлі;

реалізовано процедуру закупівлі міжнародних організацій за кошти донорів, що дозволяє замовникам та донорським організаціям оголошувати свої закупівлі через електронну систему закупівель відповідно до вимог та правил донора;

здійснено інформаційну взаємодію між електронною системою закупівель та Єдиним державним реєстром осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та реалізовано автоматичне отримання інформації про наявність або

відсутність відомостей з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, про учасника процедури закупівлі та/або службову (посадову) особу учасника процедури закупівлі, яку уповноважено учасником представляти його інтереси під час проведення конкурентної процедури закупівлі;

внесені зміни до реєстру локалізованих товарів та зроблена можливість на веб-порталі Уповноваженого органу переглядати реєстри по роках;

реалізовано можливість на веб-порталі Уповноваженого органу переглядати історію змін в електронних полях оголошення про закупівлю;

оновлено бази характеристик для профілів в електронному каталозі;

здійснено рефакторинг модулів планування, оскарження, системи ризик індикаторів, що дозволяє в подальшому спростити доопрацювання ЕСЗ;

оновлено систему криптографічного захисту каналів зв'язку;

оновлено в ЕСЗ класифікатор НК 024:2023 “Класифікатор медичних виробів” (GMDN) відповідно до наказу Мінекономіки від 24.05.2023 № 4139 “Про затвердження національного класифікатора НК 024:2023 та скасування національного класифікатора НК 024:2019”.

За результатами узагальнення практики здійснення публічних закупівель та опрацювання пропозицій суб'єктів сфери публічних закупівель у 2023 році Мінекономіки було розроблено ряд нормативно-правових актів, направлених на забезпечення ефективного, прозорого здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови країни, а також належного функціонування електронної системи закупівель.

Розділ III “Аналітичні дані функціонування системи закупівель”

Збір інформації щодо функціонування системи закупівель здійснювався шляхом аналізу даних, наявних в ЕСЗ, зокрема шляхом опрацювання закупівель, які були оголошені замовниками в розумінні Закону (далі - замовник) у період з 01.01.2023 по 31.12.2023, за результатами яких договір про закупівлю було укладено до 31.01.2024.

Звертаємо увагу, що у зв'язку із запровадженням та триваючим у 2023 році воєнним станом замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі з урахуванням Особливостей та з дотриманням принципів здійснення публічних закупівель, визначених Законом.

Згідно з пунктом 10 Особливостей замовники, у тому числі централізовані закупівельні організації, здійснюють закупівлі товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту, предмет закупівлі яких визначається відповідно до пункту 3 розділу II Порядку визначення предмета закупівлі, затвердженого наказом Мінекономіки від 15.04.2020 № 708 (далі - послуги з поточного ремонту), вартість яких становить або перевищує 100 тис. гривень, послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тис. гривень, робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 млн гривень, шляхом застосування відкритих торгів у порядку, визначеному Особливостями, та/або шляхом використання електронного каталогу для закупівлі товару відповідно до порядку, встановленого постановою Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2020 року № 822 “Про затвердження Порядку формування та використання електронного каталогу”, з урахуванням положень, визначених Особливостями.

Для здійснення закупівель товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту), вартість яких є меншою, ніж 100 тис. гривень, послуг з поточного ремонту, вартість яких є меншою, ніж 200 тис. гривень, робіт, вартість яких є меншою, ніж 1,5 млн. гривень, замовники можуть використовувати електронну систему закупівель

відповідно до умов, визначених адміністратором електронної системи закупівель, у тому числі електронний каталог для закупівлі товарів. У разі здійснення таких закупівель без використання електронної системи закупівель замовник обов'язково дотримується принципів здійснення публічних закупівель, визначених Законом, вносить інформацію про таку закупівлю до річного плану та оприлюднює відповідно до пункту 3⁸ розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель.

У разі здійснення закупівлі, вартість якої є меншою, ніж 50 тис. гривень, без використання ЕСЗ замовник не оприлюднює в ЕСЗ звіт про договір про закупівлю, укладений без використання ЕСЗ.

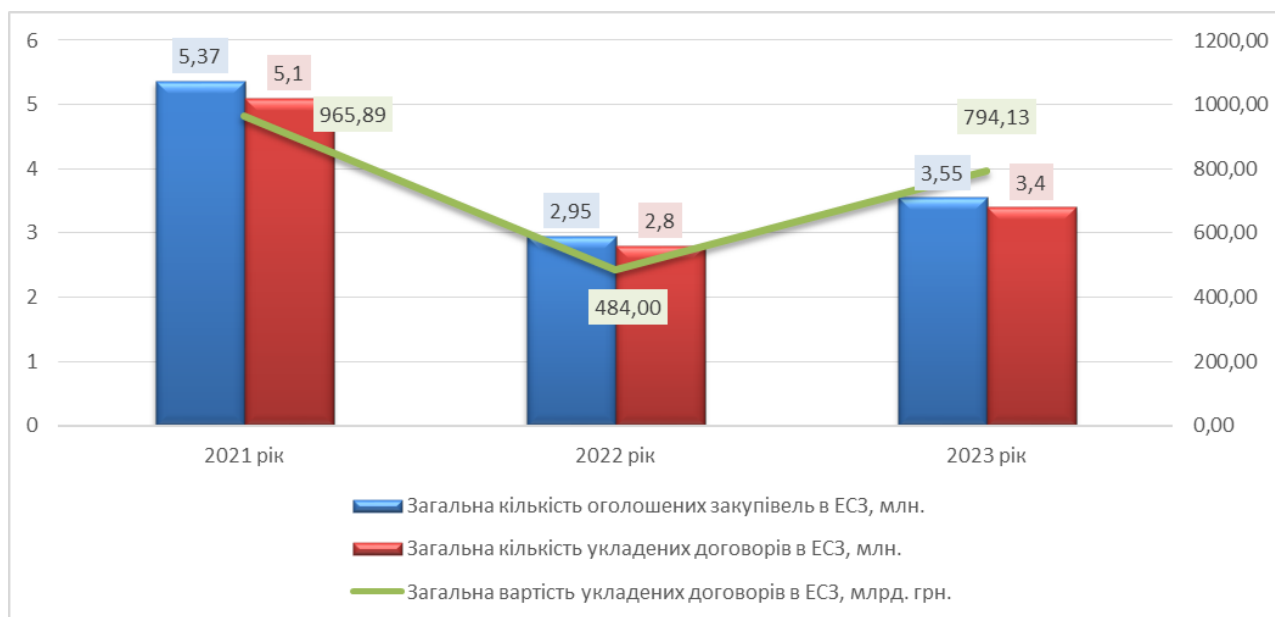
Водночас слід зауважити, що пунктом 13 Особливостей передбачено окремий перелік випадків, у яких придбання замовниками товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту), вартість яких становить або перевищує 100 тис. гривень, послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тис. гривень, робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 млн гривень, може здійснюватися шляхом укладення договору про закупівлю без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу для закупівлі товару. Разом з тим, аналізуючи закупівлі, оголошені замовниками у ЕСЗ, спостерігаються ситуації, в яких замовники застосовують методи закупівлі, які зокрема не передбачені Особливостями.

Таким чином, відповідно до наявної в ЕСЗ інформації, загальна кількість оголошених закупівель у 2023 році становить понад 3,55 млн, із загальною очікуваною вартістю таких закупівель більшою ніж 1,23 трлн грн. Враховуючи отримані дані, кількість оголошених закупівель у 2023 році збільшилась на 20,34 % у порівнянні з 2022 роком.

Сума укладених договорів за результатами закупівель у 2023 році становить понад 794 млрд грн та вказує на значний приріст порівняно з 2022 роком, яка попри триваючий воєнний стан наближається до суми 2021 року (діаграма 1).

Діаграма 1

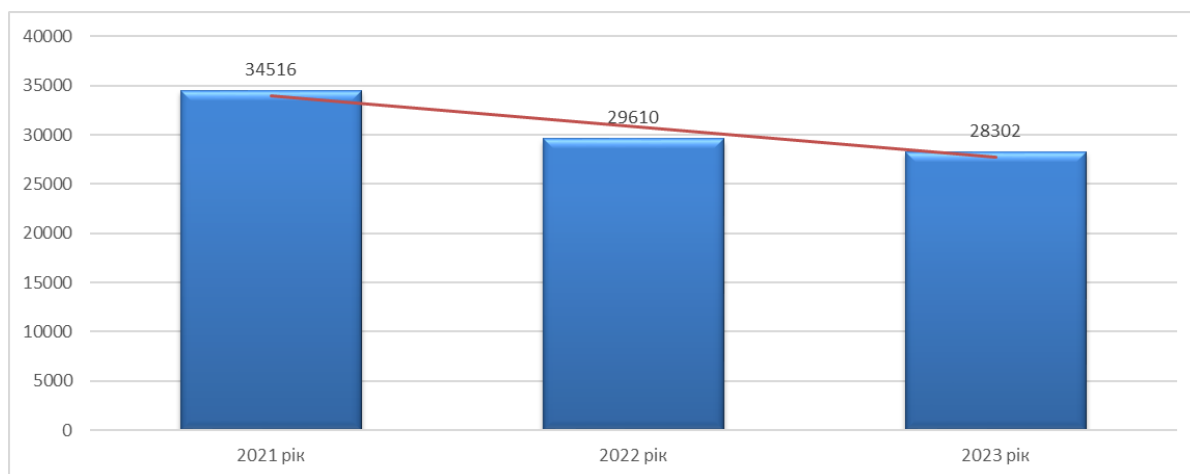
Кількість та загальна вартість укладених договорів

Показник загальної кількості замовників, які здійснювали закупівлі у 2023 році, складає 28 302 суб'єкта, що має тенденцію до зменшення порівняно з попередніми роками, яка відображена у діаграмі 2.

Діаграма 2

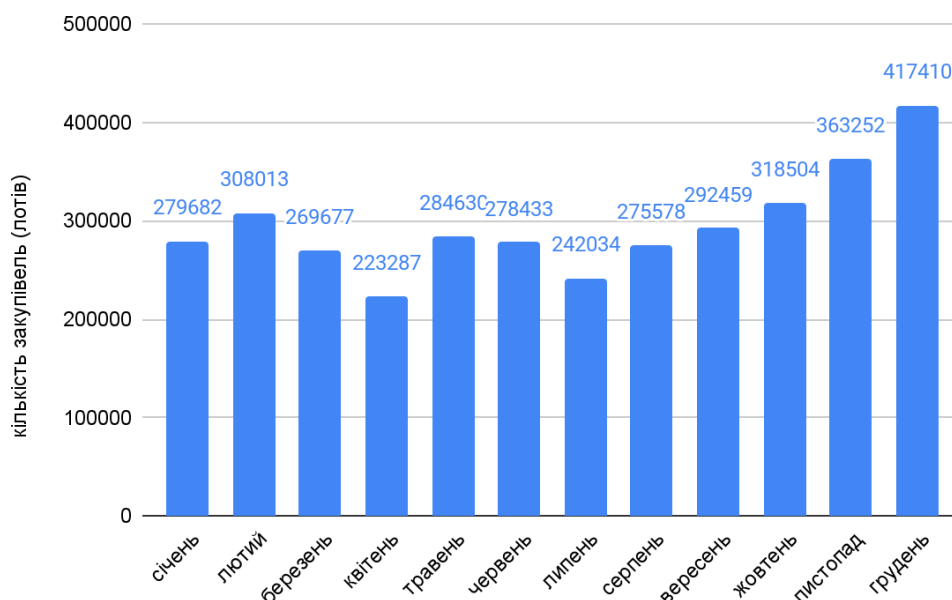
Кількість замовників

Аналізуючи закупівлі, оголошені замовниками, можемо спостерігати вже досить звичну ситуацію, коли наприкінці року (у жовтні, листопаді та грудні) замовники найактивніше оголошують свої закупівлі, зокрема з метою використання наявних бюджетних коштів, а найменша їх кількість припадає на квітень та липень, що розкривається у діаграмі 3.

Діаграма 3

Помісячний розподіл оголошених замовниками закупівель (лотів)

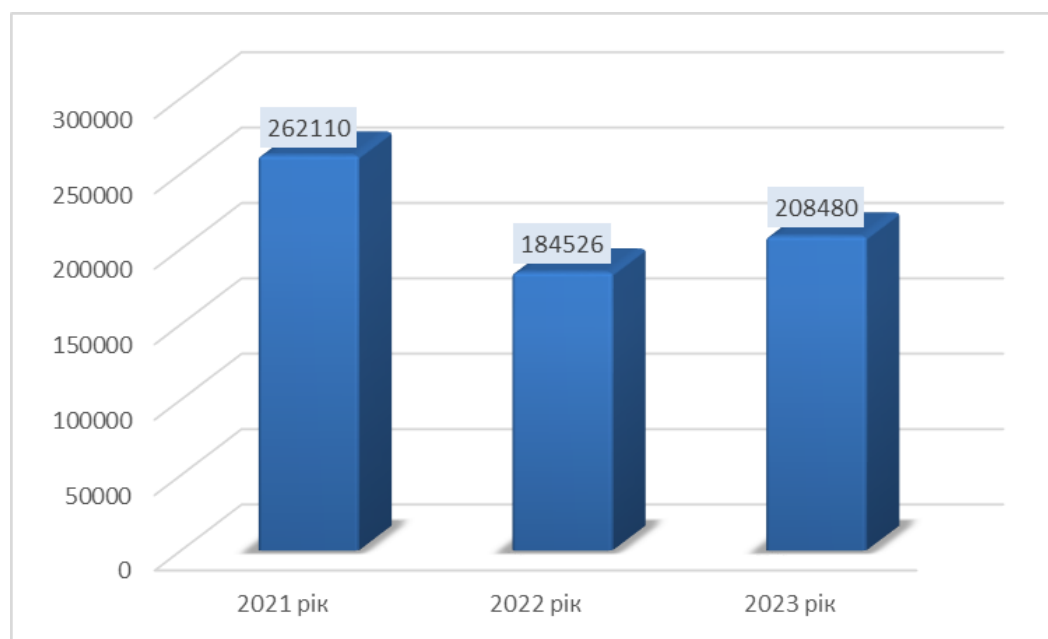

В свою чергу у закупівлях, оголошених у період з 01.01.2023 по 31.12.2023 відслідковується збільшення кількості учасників у порівнянні з 2022 роком на 13%, що становить 208 480 суб'єктів, однак даний показник все ще є нижчим довоєнного 2021 року (діаграма 4).

Разом з тим варто виокремити, що кількість учасників, які взяли участь у конкурентних закупівлях становить 37 528 суб'єктів. Водночас у 2023 році можемо побачити, що участь у конкурентних закупівлях взяло 10 553 нових учасника, які не брали участь у закупівлях у двох попередніх роках, та складає 28,1% від усіх учасників, які взяли участь у конкурентних закупівлях, що свідчить про зацікавленість бізнесу до ринку публічних закупівель.

Діаграма 4

Загальна кількість учасників закупівель в ЕСЗ

Згідно з даними системи переважна більшість успішних закупівель товарів, робіт та послуг здійснювалася без використання ЕСЗ з подальшим оприлюдненням в ЕСЗ звіту про договір про закупівлю, укладеного без використання ЕСЗ, та становить 92,32% від усіх успішних закупівель 2023 року.

Поряд з цим, найбільшу частку за очікуваною вартістю закупівель становлять відкриті торги з особливостями - 60,71% вартості всіх закупівель. Розподіл успішних закупівель за типами методів закупівель наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість та загальна очікувана вартість успішних закупівель (лотів) за типами методів закупівель

Тип методу закупівлі	Кількість закупівель, шт	Кількість закупівель, %	Очікувана вартість закупівель, млрд грн	Очікувана вартість закупівель, %
Звіт про договір про закупівлю, укладений без використання ЕСЗ	3173120	92,32%	314,68	36,91%
Переговорна процедура закупівлі	335	0,01%	1,13	0,13%
Відкриті торги	65	0,00%	0,03	0,00%
Пряма закупівля через е-каталог	1910	0,06%	0,09	0,01%
Закупівля за рамковою	200	0,01%	2,05	0,24%

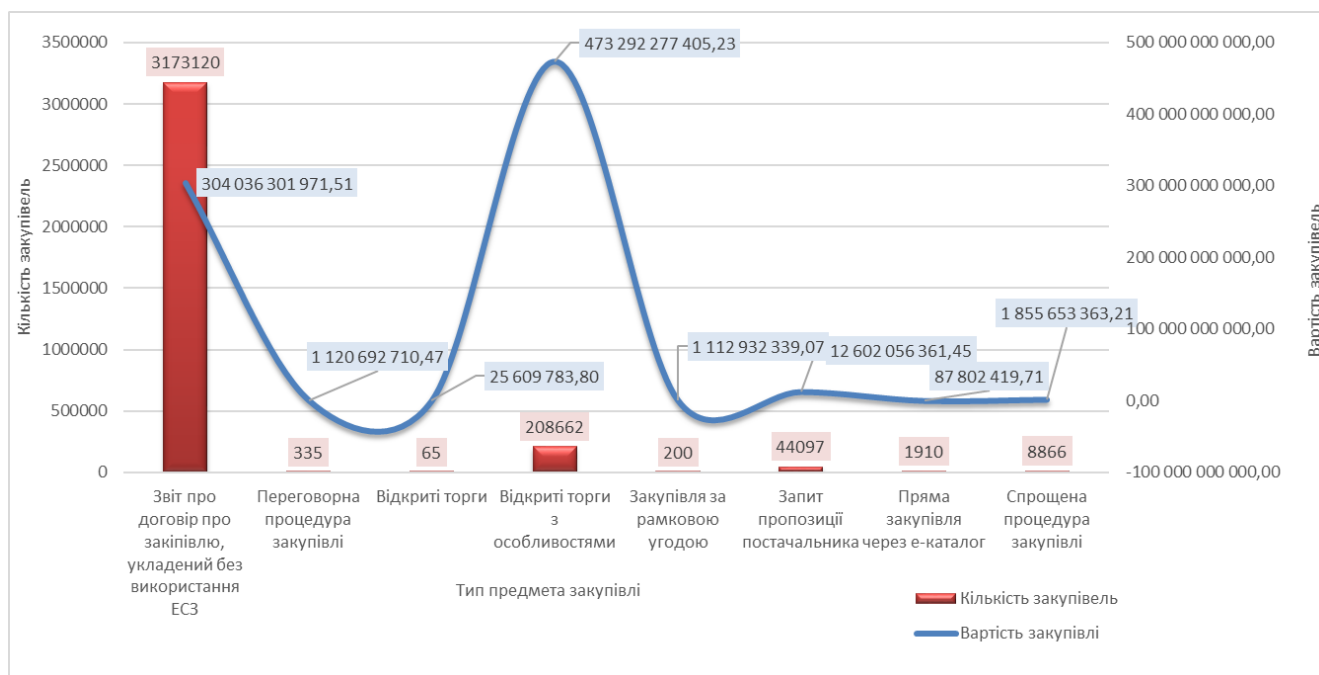
угодою				
Спрощена закупівля	8866	0,26%	2,0	0,23%
Запит пропозицій постачальників	44097	1,28%	14,96	1,75%
Відкриті торги з особливостями	208662	6,07%	517,6	60,71%
Всього:	3437255	100%	852 546 525 294,47	100%

Незважаючи на те, що відповідно до статистичних даних кількість договорів про закупівлю, укладених без використання ЕСЗ, складає абсолютну більшість - понад 3,17 млн закупівель, проте за сумою таких договорів звіти про договори про закупівлю, укладені без використання ЕСЗ, займають друге місце із загальною вартістю 304 млрд грн.

Перше місце за вартістю укладених договорів все-таки займає конкурентний спосіб закупівлі, а саме відкриті торги з особливостями - понад 473,29 млрд грн. Із відображенням повної інформації щодо значень укладених договорів у розрізі типів методів закупівель можна ознайомитись у діаграмі 5.

Діаграма 5

Загальна кількість та вартість договорів про закупівлю в ЕСЗ у розрізі типів методів закупівель

Водночас варто відзначити зростання показників, що стосуються використання електронного каталогу, як зручного та швидкого інструменту закупівлі широкого спектру товарів, про що свідчить здійснення понад 44 тис. закупівель на загальну вартість договорів понад 12,6 млрд грн. Зокрема, таке зростання пов'язане з тим, що відповідно до Особливостей електронний каталог є альтернативою відкритим торгам з особливостями, для застосування якого відсутні будь-які вартісні обмеження.

Також слід звернути увагу на перелік найбільш використовуваних кодів CPV, за якими замовники здійснювали закупівлі товарів, робіт та послуг у 2023 році (таблиці 2 і 3).

Таблиця 2

ТОП-10 кодів CPV за кількістю успішних закупівель (лотів)

№ п/п	Код CPV, агрегований за 2 цифрою	Кількість закупівель
1.	44000000-0 Конструкції та конструкційні матеріали; допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури)	480 786
2.	15000000-8 Продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція	284 445
3.	50000000-5 Послуги з ремонту і технічного обслуговування	228 451
4.	39000000-2 Меблі (у тому числі офісні меблі), меблево-декоративні вироби, побутова техніка (крім освітлювального обладнання) та засоби для чищення	190 166
5.	31000000-6 Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування	166 195
6.	30000000-9 Офісна та комп'ютерна техніка, устаткування та приладдя, крім меблів та пакетів програмного забезпечення	149 949
7.	09000000-3 Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії	148 710
8.	33000000-0 Медичне обладнання, фармацевтична продукція та засоби особистої гігієни	137 318
9.	72000000-5 Послуги у сфері інформаційних технологій: консультування, розробка програмного забезпечення, послуги мережі Інтернет і послуги з підтримки	122 514
10.	79000000-4 Ділові послуги: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні та охоронні	120 942

Загальна кількість ТОП-10 найбільш використовуваних кодів CPV закупівель товарів, робіт та послуг за кількістю завершених замовниками закупівель складає 2,03 млн, що становить 59,03% від загальної кількості.

Таблиця 3

ТОП-10 кодів CPV за загальною очікуваною вартістю успішних закупівель (лотів)

№ п/п	Код CPV, агрегований за 2 цифрою	Очікувана вартість, млрд. грн.
1.	45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	304,44
2.	09000000-3 Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії	136,59
3.	33000000-0 Медичне обладнання, фармацевтична продукція та засоби особистої гігієни	45,42
4.	34000000-7 Транспортне обладнання та допоміжне приладдя до нього	39,59
5.	44000000-0 Конструкції та конструкційні матеріали; допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури)	37,12
6.	63000000-9 Додаткові та допоміжні транспортні послуги; послуги туристичних агентств	28,72
7.	42000000-6 Промислова техніка	27,80

8.	50000000-5 Послуги з ремонту і технічного обслуговування	20,82
9.	31000000-6 Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування	16,83
10.	15000000-8 Продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція	13,24

Загальна сума очікуваної вартості ТОП-10 найбільш використовуваних кодів CPV закупівель (лотів) складає 670,57 млрд грн, що становить 78,65% від загальної суми. Найбільша частка припадає на будівельні роботи та поточний ремонт, нафтопродукти, паливо та електроенергію.

Поряд з цим можемо побачити, що певні групи категорій товарів, робіт та послуг наявні як у таблиці 2, так і у таблиці 3 та є дійсно основними, за якими відбувається більшість публічних закупівель, а саме за такими кодами CPV: 44000000-0 Конструкції та конструкційні матеріали; допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури); 15000000-8 Продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція; 50000000-5 Послуги з ремонту і технічного обслуговування; 31000000-6 Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування; 09000000-3 Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії; 33000000-0 Медичне обладнання, фармацевтична продукція та засоби особистої гігієни.

В свою чергу, у таблиці 4 пропонуємо розглянути розподіл за кількістю та вартістю договорів, укладених у 2023 році за результатами здійснених публічних закупівель, відповідно до конкретного типу предмета закупівлі.

Таблиця 4

Кількість та загальна сума укладених договорів про закупівлю у розрізі типів предмета закупівлі (товари, роботи, послуги) та кодів CPV

Тип предмета закупівлі	ТОП кодів CPV, агрегований за 2 цифрою	Кількість укладених договорів	ТОП кодів CPV, агрегований за 2 цифрою	Сума договорів, млрд грн
Товари	44000000-0 Конструкції та конструкційні матеріали; допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури)	480786	09000000-3 Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії	123,27
	15000000-8 Продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція	284445	33000000-0 Медичне обладнання, фармацевтична продукція та засоби особистої гігієни	40,17
	39000000-2 Меблі (у тому числі офісні меблі), меблево-декоративні вироби, побутова техніка (крім освітлювального обладнання) та засоби для чищення	190166	34000000-7 Транспортне обладнання та допоміжне приладдя до нього	39,1
	31000000-6 Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування	166195	44000000-0 Конструкції та конструкційні матеріали; допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури)	34,62
	30000000-9 Офісна та комп'ютерна техніка, устаткування та приладдя, крім меблів та пакетів програмного забезпечення	149949	42000000-6 Промислова техніка	27,43

Роботи	45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	57716	45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	233,2
	71000000-8 Архітектурні, будівельні, інженерні та інспекційні послуги	46562	71000000-8 Архітектурні, будівельні, інженерні та інспекційні послуги	7,29
	50000000-5 Послуги з ремонту і технічного обслуговування	1134	50000000-5 Послуги з ремонту і технічного обслуговування	0,3
Послуги	50000000-5 Послуги з ремонту і технічного обслуговування	228452	50000000-5 Послуги з ремонту і технічного обслуговування	54,2
	72000000-5 Послуги у сфері інформаційних технологій: консультування, розробка програмного забезпечення, послуги мережі Інтернет і послуги з підтримки	122514	72000000-5 Послуги у сфері інформаційних технологій: консультування, розробка програмного забезпечення, послуги мережі Інтернет і послуги з підтримки	23,24
	79000000-4 Ділові послуги: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні та охоронні	120942	79000000-4 Ділові послуги: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні та охоронні	19,84
	45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	107687	45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	11,37
	71000000-8 Архітектурні, будівельні, інженерні та інспекційні послуги	104986	71000000-8 Архітектурні, будівельні, інженерні та інспекційні послуги	9,71

Таким чином у звітному році, як і зазвичай, найбільшу цифру суми укладених договорів нам демонструють закупівлі будівельних робіт та поточного ремонту - 233,2 млрд грн.

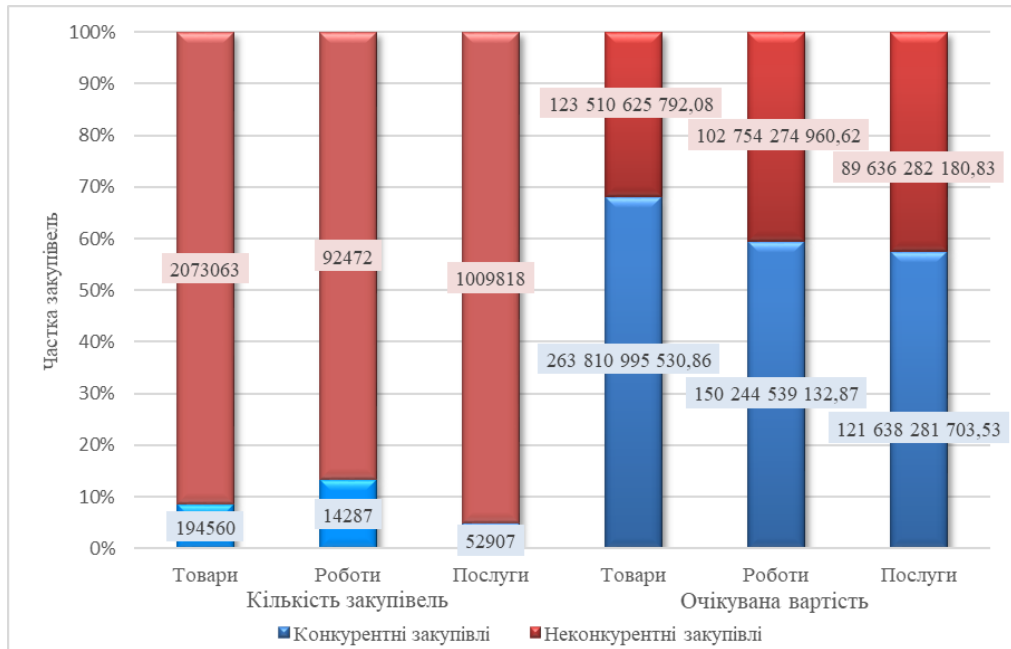
Найбільша кількість договорів про закупівлю товарів укладено за результатами закупівель конструкцій та конструкційних матеріалів, допоміжної будівельної продукції (крім електроапаратури), які, зокрема, також посідають 4 місце за загальною вартістю договорів. Водночас найбільшою сумою договорів відзначаються закупівлі нафтопродуктів, палива, електроенергії та інші джерел енергії, що становить 123,27 млрд грн та посідають 6 місце за кількістю договорів.

За результатами закупівель послуг можна виокремити, що найчастіше та на найбільшу суму договори уклалися на послуги з ремонту і технічного обслуговування. Разом з тим досить регулярно уклалися договори на послуги у сфері інформаційних технологій, а також юридичні, консультаційні, охоронні послуги та поточний ремонт.

Аналогічно до попереднього року у 2023 році частка закупівель, здійснених за неконкурентним методом закупівлі, становить понад 92%, хоча в розрізі очікуваної вартості конкурентні закупівлі здобувають понад 62% (діаграма 6), що, зокрема, пояснюється величезною кількістю звітів про договір про закупівлю, які були укладені на невеликі суми.

Діаграма 6

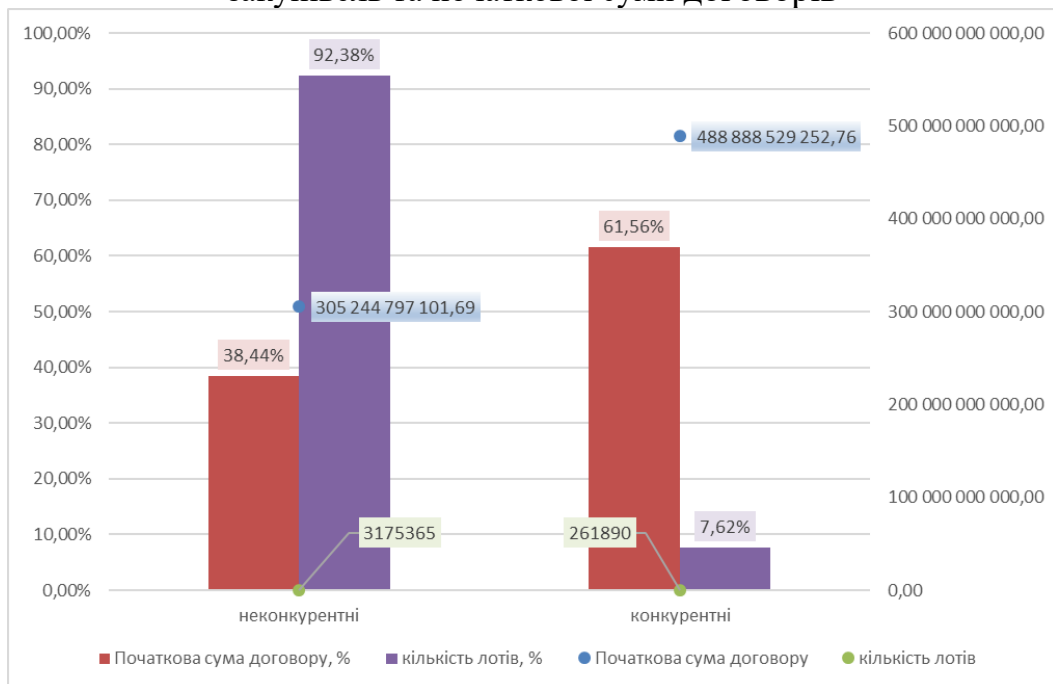
Частка успішних конкурентних та неконкурентних закупівель (лотів) за кількістю та очікуваною вартістю закупівель

Варто зазначити, що протягом 2023 року в ЕСЗ було проведено 261 890 успішних конкурентних закупівель та укладено договорів на суму 488,9 млрд грн (61,56 % від загальної суми договорів), при цьому кількість неконкурентних закупівель склала 3 175 365 із загальною вартістю договорів у розмірі 305,2 млрд грн, що відображено у діаграмі 7.

Діаграма 7

Співвідношення конкурентних до неконкурентних закупівель у розрізі кількості закупівель та початкової суми договорів

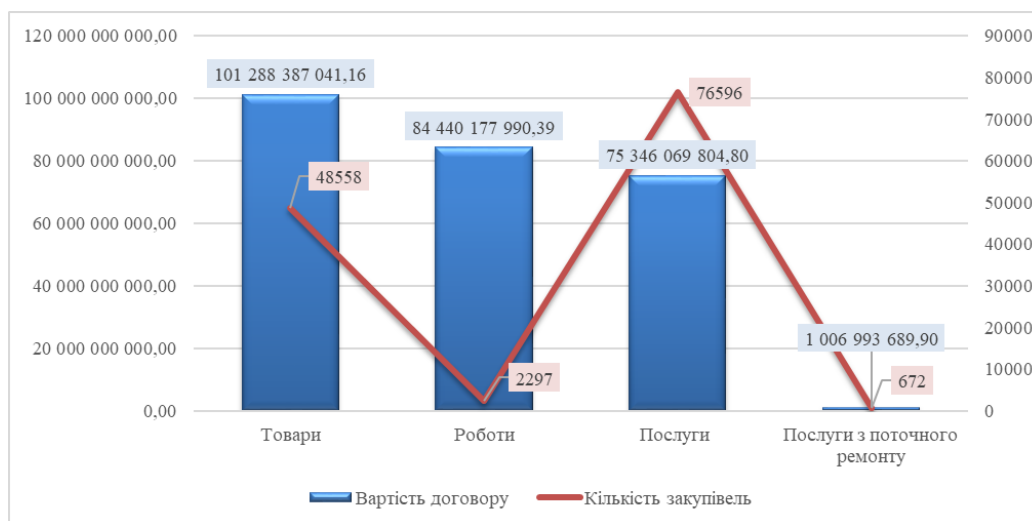

Відповідно до статистичної інформації у звітному році замовниками здійснено 128 123 понадпорогових (закупівлі товарів і послуг вартість яких становить або

перевищує 100 тис. гривень, послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тис. гривень, робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 млн. гривень) неконкурентних закупівлі, що скоріше за все пов'язано із можливістю застосування підстав, передбачених пунктом 13 Особливостей. Розподіл зазначених закупівель відповідно до типів предмета закупівлі (товари, роботи, послуги), за їх кількістю та вартістю договору зазначено у діаграмі 8, серед яких найбільше за кількістю закуповувались послуги - 76 596 разів, а за вартістю укладених договорів - товари, на суму понад 101 млрд грн.

Діаграма 8

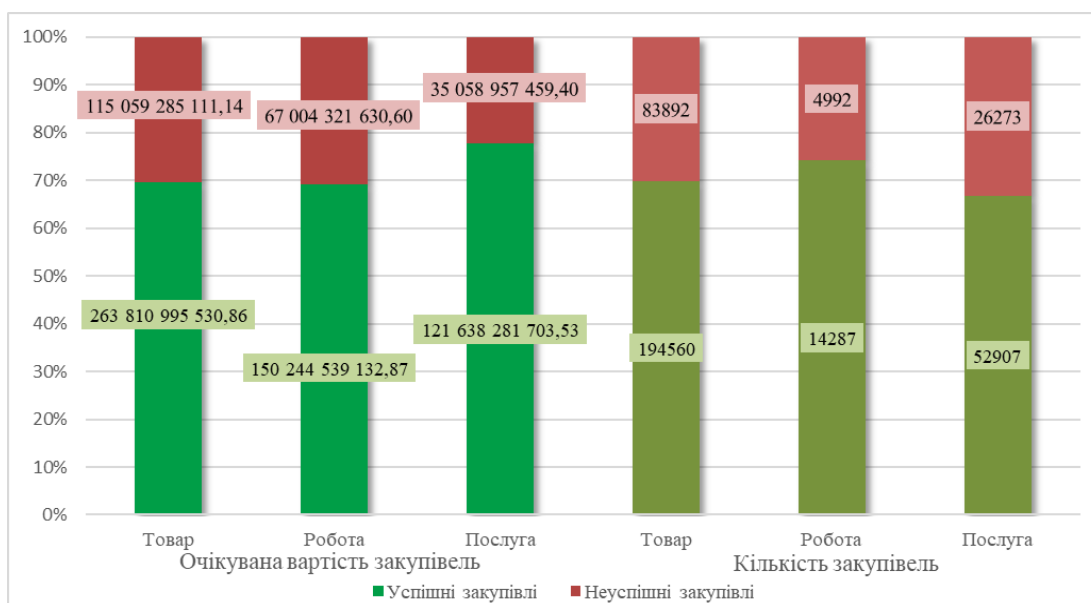
Кількість та вартість договорів понадпорогових неконкурентних закупівель

Згідно опрацювання даних системи щодо закупівель в розрізі товарів, робіт та послуг, за результатами яких, або хоча б в одному лоті такої закупівлі (за наявності), було визначено переможця та укладено договір про закупівлю, можна констатувати, що середній рівень успішно проведених конкурентних закупівель дорівнює близько 70%, зокрема за кількістю найуспішнішими є закупівлі робіт, успішність яких складає 74,1%, а за вартістю - закупівлі послуг 77,6% (діаграма 9).

Діаграма 9

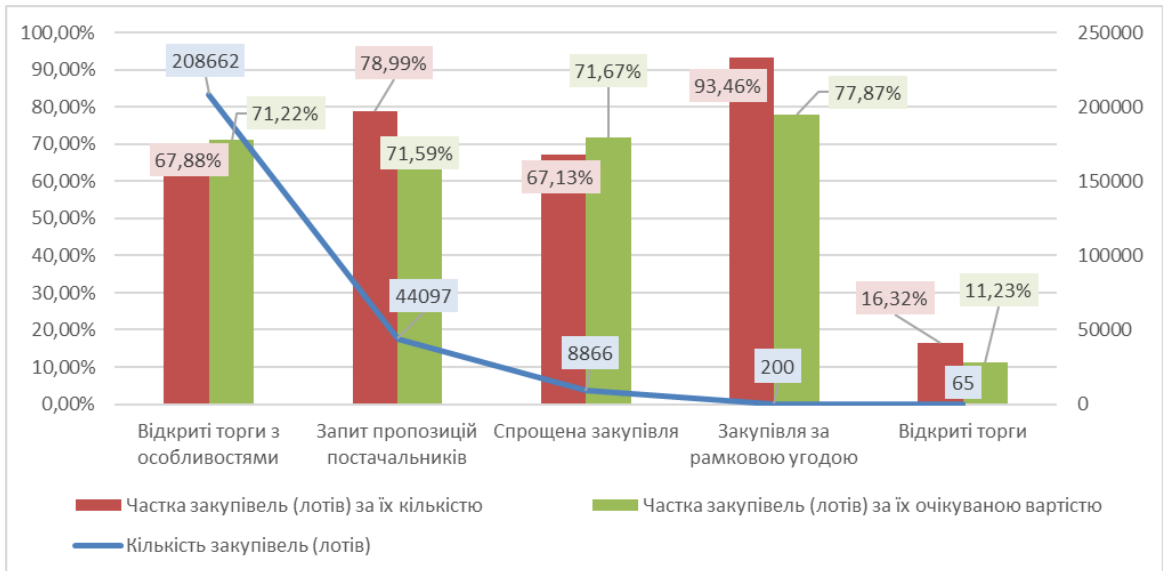
Частка успішних та неуспішних конкурентних закупівель (лотів) за їх типами предмета закупівлі, кількістю та очікуваною вартістю

Водночас найбільш успішним типом методу конкурентних закупівель є відбір учасника для укладення договору про закупівлю за рамковою угодою, успішність якого складає 93,46%, наступним є запит пропозицій постачальників - 78,99% і відкриті торги з особливостями - 67,88%. Щодо успішності закупівель стосовно їх частки за очікуваною вартістю, то спостерігається рівень успішності не менше 71,22% за всіма типами методів закупівель, окрім відкритих торгів (11,23%), закупівля за яким загалом не передбачена Особливостями на період дії воєнного стану (діаграма 10).

Діаграма 10

Частка успішних конкурентних закупівель (лотів) за типами методів закупівель

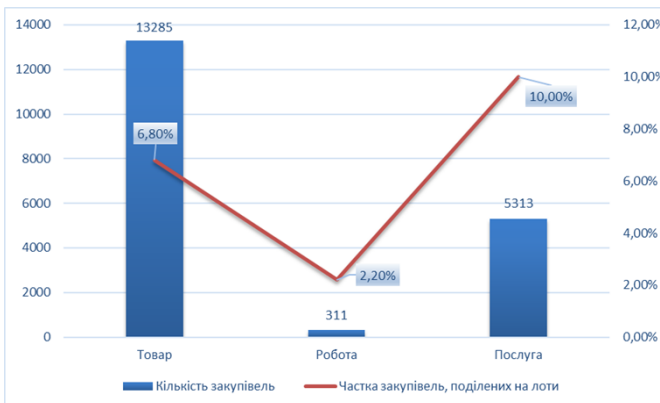

Поділ однієї великої закупівлі на лоти передбачає можливість більшої залученості учасників та відповідно потенційне збільшення конкуренції у такій закупівлі. Таким чином, поміж оголошених у 2023 році конкурентних закупівель, 18 909 закупівель, з очікуваною вартістю понад 39,6 млрд грн, було поділено щонайменше на 2 лоти.

Разом з тим тендери з найбільшою сумою очікуваної вартості та найбільшою кількістю поділу на лоти відбувалися під час здійснення закупівель товарів, але у відсотковому значенні за відповідним типом предмету закупівлі найкращий показник спостерігається у закупівлях послуг, у яких кожна десята закупівля є мультилотовою, про що зазначено у діаграмах 11 та 12.

Діаграма 11

Частка успішних закупівель, які були розділені на лоти за кількістю закупівель

Діаграма 12

Частка успішних закупівель, які були розділені на лоти за очікуваною вартістю закупівель

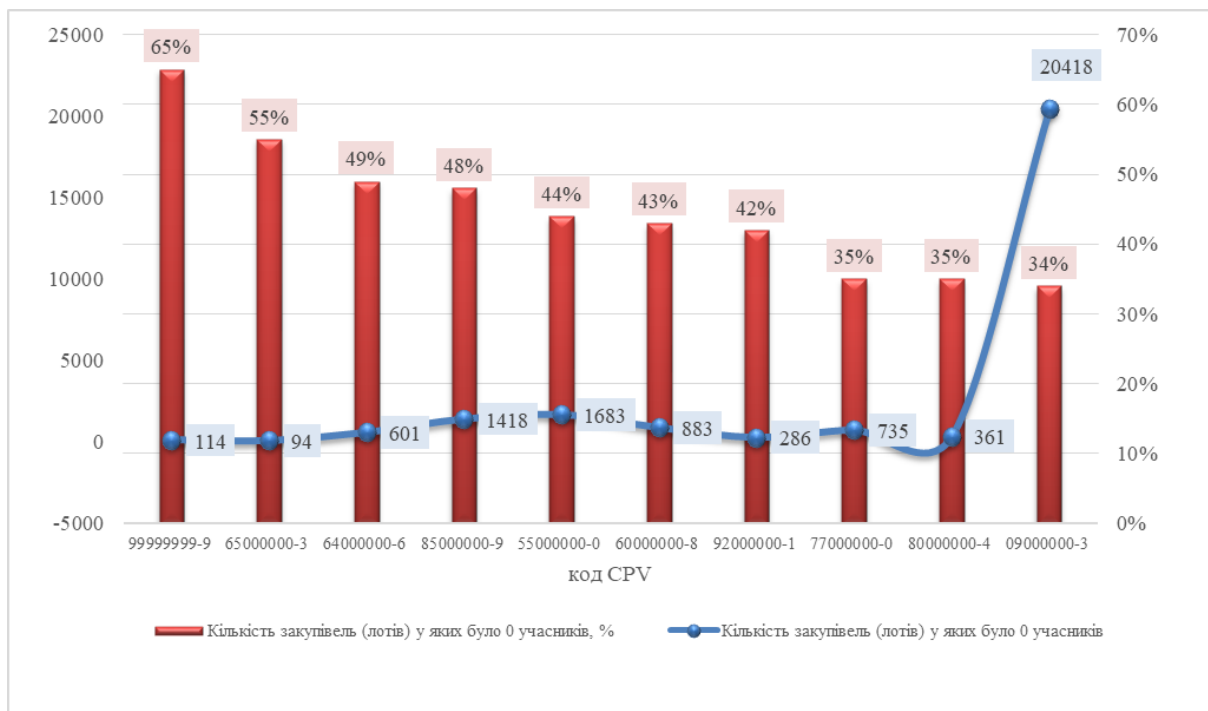

У разі неподання жодної тендерної пропозиції для участі у відкритих торгах у строк, установлений замовником, такі відкриті торги автоматично відміняються ЕСЗ. Саме таким чином склалась ситуація у 86 170 закупівлях (лотах) протягом 2023 року. Варто звернути увагу, що найбільша частка за кількістю, а саме в розмірі 20 418 конкурентних закупівель (лотів), в яких не взяв участь жоден учасник, в розрізі кодів CPV, припадає на закупівлі нафтопродуктів, палива, електроенергія та інших джерел енергії, що загалом складає 34 % від всіх конкурентних закупівель (лотів) за даним кодом CPV.

Окрім цього, необхідно звернути увагу, що найбільший відсоток конкурентних закупівель (лотів), в яких не взяв участь жоден учасник, наявний у закупівлях за кодом CPV “99999999-9 Не відображене в інших розділах”, які скоріше за все містять досить специфічні вимоги до предмету закупівлі, або до потенційного учасника. Разом з тим значний відсоток закупівель (лотів) без участі жодного учасника мають закупівлі: комунальних послуг - 55%, поштових та телекомунікаційних послуг - 49%, а також послуг у сфері охорони здоров'я та соціальної допомоги - 48%, що відображено у діаграмі 13.

Діаграма 13

Частка конкурентних закупівель (лотів), в яких не взяв участь жоден учасник, в розрізі кодів CPV (агрегований за 2 цифрою) предмета закупівлі. (ТОП-10)

Наразі Особливостями передбачено можливість замовнику встановлювати не менше семи днів з дня оприлюднення оголошення про проведення відкритих торгів з особливостями для подання тендерних пропозицій. При цьому, під час оцінки середнього строку подання тендерних пропозицій встановлено, що найбільший строк замовники надають для подання тендерних пропозицій на закупівлю робіт 10,07 днів, які дійсно є найскладнішими для підготовки необхідного переліку документів, далі йдуть послуги - 9,15 днів і найменше на закупівлю товарів 8,27 днів, що загалом не суттєво відрізняється від мінімального терміну подання тендерних пропозицій.

Поряд з цим проаналізувавши дані ЕСЗ щодо середньої тривалості проведення конкурентних закупівель товарів, робіт і послуг найбільш затяжними в часі методами закупівель є відкриті торги та відкриті торги з особливостями, а найшвидшим - запит пропозицій постачальників. Так, середня тривалість закупівлі за процедурою відкритих торгів становить 37,4 днів. У той же час середня тривалість проведення відкритих торгів з особливостями складає 26 днів, запиту пропозицій постачальників - всього 10,2 дня (таблиця 5).

Таким чином, із запровадженням відкритих торгів з особливостями, тривалість основної процедури закупівель вдалось скоротити на 11,4 днів, а також завдяки вдосконаленню електронного каталогу та розширенню переліку категорій товару, які наявні в електронному каталозі, замовники можуть досить швидко забезпечити свої потреби необхідними товарами.

Таблиця 5

Середня тривалість проведення конкурентних закупівель

Тип методу закупівлі	Тип предмета закупівлі	Кількість закупівель (лотів)	Середнє значення кількості днів
Відкриті торги	товари	270	37,0
	роботи	9	35,5
	послуги	107	39,8
Відкриті торги з особливостями	товари	215491	24,2
	роботи	15965	28,4
	послуги	75971	25,5
Закупівля за рамковою угодою	товари	28	12,2
	послуги	45	11,3
Спрощена закупівля	товари	6847	21,9
	роботи	3305	24,3
	послуги	3055	18,3
Запит пропозицій постачальників	товари	55816	10,2

Для ефективного здійснення закупівель законодавством у сфері публічних закупівель передбачено можливість замовнику встановлювати перелік критеріїв оцінки (критеріями оцінки є: ціна; або вартість життєвого циклу; або ціна разом з іншими критеріями оцінки) та методику оцінки тендерних пропозицій із зазначенням питомої ваги кожного критерію. При формуванні таких критеріїв замовниками у 2023 році найчастіше застосовувався критерій ціни у всіх типах предмета закупівлі, що розкривається у таблиці 6. Разом з тим, при закупівлі товарів замовниками найчастіше порівняно з іншими типами закупівель застосовувались інші критерії оцінки, а саме вартість життєвого циклу у 25 закупівлях та ціна разом з іншими критеріями оцінки у 248 закупівлях.

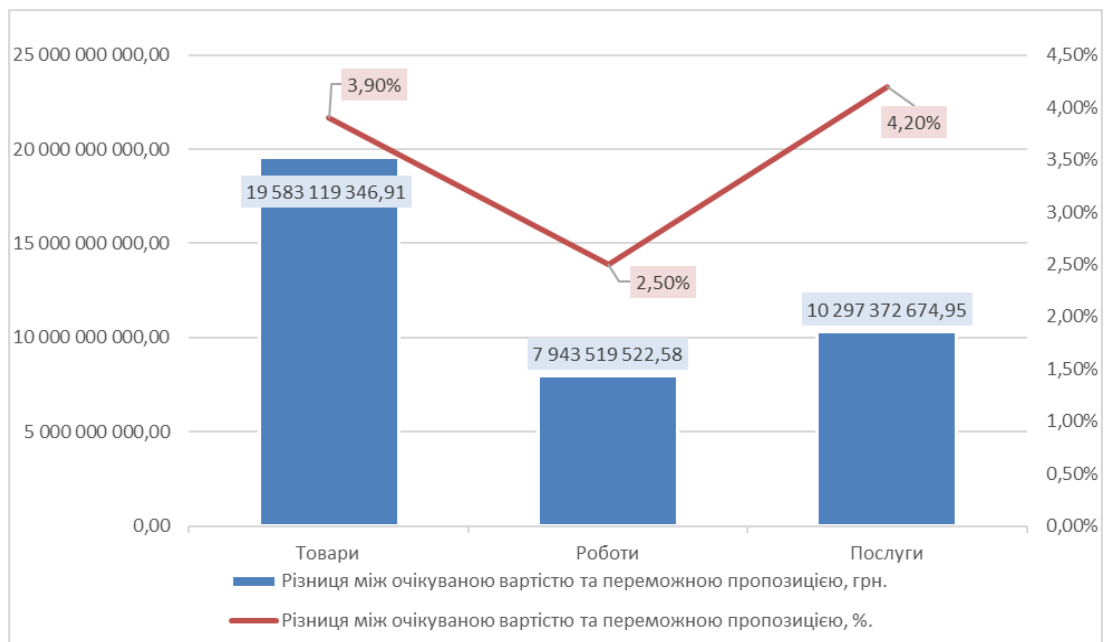
Застосування замовником критеріїв оцінки тендерних пропозицій

Тип предмета закупівлі	Критерії оцінки	Кількість закупівель (лотів)
Товари	ціна	278428
	вартість життєвого циклу	25
	ціна разом з іншими критеріями оцінки	248
Роботи	ціна	19278
	вартість життєвого циклу	2
	ціна разом з іншими критеріями оцінки	75
Послуги	ціна	79174
	вартість життєвого циклу	8
	ціна разом з іншими критеріями оцінки	155

З метою оцінки ефективності здійснення закупівель товарів, робіт та послуг здійснено спробу поррахувати: різницю між очікуваною вартістю предмета закупівлі та переможною пропозицією учасника; різницю між переможною та наступною поданою тендерними пропозиціями учасників, а також різницю між сумою укладеного договору та сумою сплачених коштів згідно виконаного договору, з відповідним розподілом за типом предмета закупівлі (діаграми 14, 15 та 16).

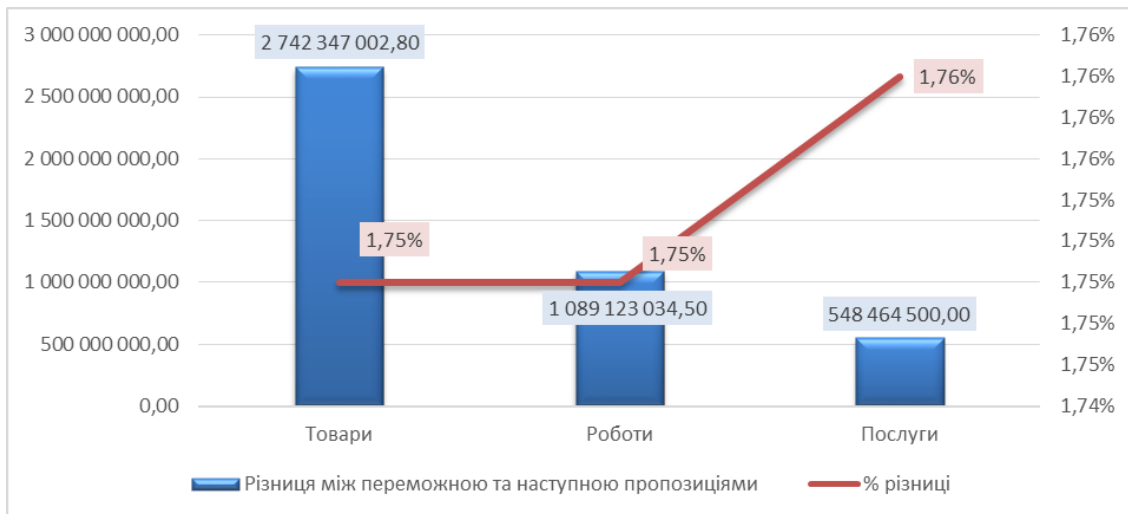
Діаграма 14

Різниця між очікуваною вартістю предмета закупівлі та переможною пропозицією учасника за типами предмета закупівлі

За допомогою даного розрахунку у 2023 році можемо споглядати, що сумарно зазначена різниця дорівнює близько 38 млрд грн, найбільша різниця між очікуваною вартістю предмета закупівлі та переможною пропозицією учасника у відсотковому співвідношенні становить 4,2% (під час закупівлі послуг), а в середньому цей показник дорівнює 3,53%.

Оцінка ефективності закупівлі, розрахована як різниця між переможною та наступною тендерними пропозиціями учасників

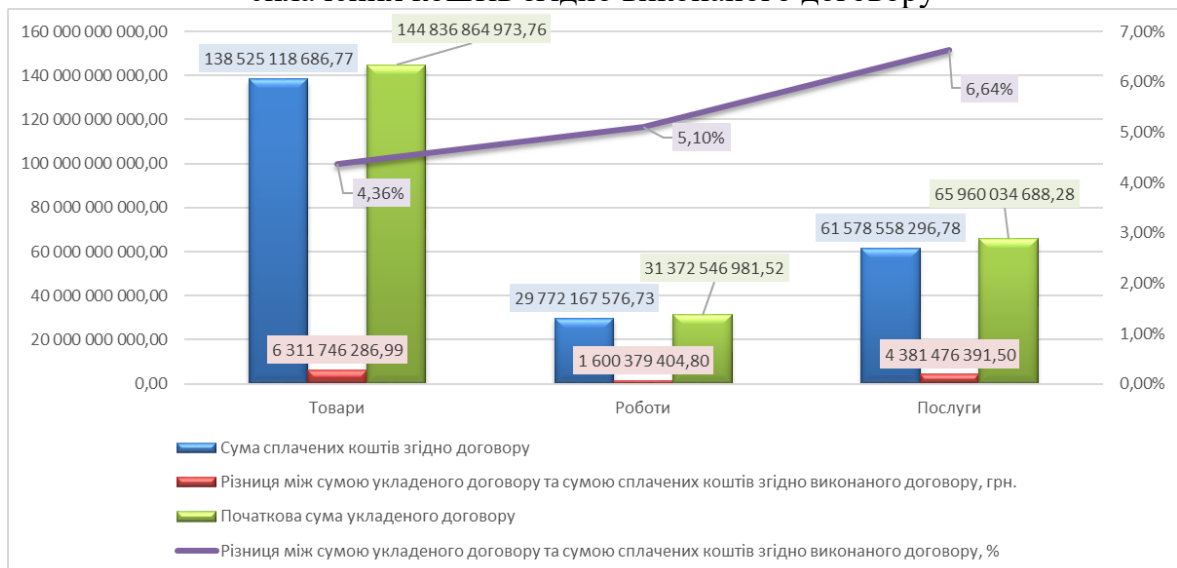

Результативність проведення конкурентних процедур оцінюється їх ефективністю, яка, в тому числі, може розраховуватись як різниця між переможною та наступною тендерними пропозиціями учасників.

За даними ЕСЗ відсоток різниці по всіх закупівлях є практично тотожним і складає 1,75-1,76%, що вказує на рівномірну ефективність під час здійснення закупівель товарів, робіт та послуг, а також відображає загальну тенденцію.

Закупівлі проводяться замовниками для задоволення їхніх потреб у товарах, роботах чи послугах. Результатом проведення кожної успішної закупівлі є укладення договору та, зазвичай - подальше його виконання. Одним із елементів, які характеризують виконання договору, є кошти, які були сплачені під час виконання договору. Поряд з цим звертаємо увагу, що для розрахунку наступного показника було відібрано лише ті закупівлі, за результатами яких було укладено договір та оприлюднено звіт про виконання договору про закупівлю, а оскільки замовники не завжди вчасно, а в деяких випадках і взагалі не публікують таких звітів, тому й зазначені суми є значно меншими.

Оцінка закупівлі, розрахована як різниця між сумою укладеного договору та сумою сплачених коштів згідно виконаного договору

Відповідно до даних за 2023 рік найбільша різниця між сумою укладеного договору та сумою сплачених коштів згідно виконаного договору становила при закупівлі послуг та складала 6,64% або 4 381 476 391,50 грн, у той же час найменша різниця становили у закупівлях товарів та складала 4,36% або 6 311 746 286,99 грн. Так, середнє відсоткове значення вищезгаданого розрахунку складає 5,37, що насамперед свідчить про те, що сума сплачених коштів за виконаними договорами є меншою за суму на момент укладення договору. Разом з тим варто зважати на випадки, у яких протилежно різні ситуації зі зміною суми договору демонструватимуть стабільність зазначеного показника.

Водночас одним із корисних механізмів конкурентних процедур закупівель, який відрізняє їх від інших закупівель, є електронний аукціон, під час проведення якого учасник визначає свою стартову цінову пропозицію та в кожному раунді надалі знижує свою цінову пропозицію з дотриманням мінімального кроку пониження встановленого замовником. Даний механізм забезпечує конкурентний відбір переможця, який надає найбільш економічно вигідну цінову пропозицію.

Таким чином, завдяки розрахунку різниці між найменшою ціною 1 раунду аукціону та найменшою ціною 3 раунду аукціону (переможною пропозицією) найбільшою ефективністю відзначаються закупівлі послуг, що нараховують понад 1,18 млрд грн різниці (4,7% від загальної суми пропозицій з найменшою ціною на 1 раунді аукціону), наступним за вартісним вираженням різниці є товари - 1,09 млрд грн (1,9%) та роботи - 0,52 млрд грн (1,38%).

Одним із негативних моментів під час виконання договору є його розірвання. Проаналізувавши у звітному періоді частку розірваних договорів за результатами проведення конкурентних методів закупівель у розрізі типів предмета закупівлі у таблиці 7 можемо споглядати, що її найбільший розмір належить відкритим торгам з особливостями, частка яких становить більшість у всіх типах закупівель як у кількісному так і відсотковому співвідношенні. Хоча й у закупівлях товарів частка розірваних договорів у відкритих закупівлях становить 10,42%, що є найвищим показником, однак кількість таких договорів є не значною у порівнянні з відкритими торгами з особливостями.

Таблиця 7

Частка розірваних договорів за результатами конкурентних закупівель (лотів)

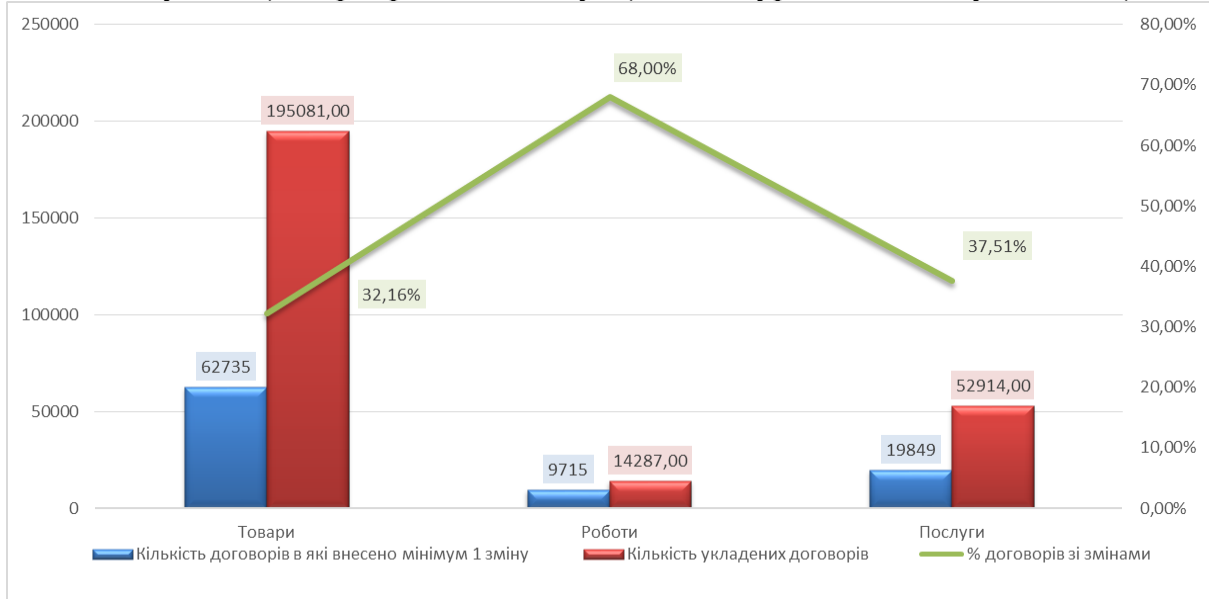
Тип предмета закупівлі	Тип методу закупівлі	Кількість розірваних договорів	% розірваних договорів про закупівлю (лотів) від всіх успішних конкурентних	Кількість договорів
Товари	Відкриті торги	5	10,42%	48
	Відкриті торги з особливостями	4777	3,26%	146463
	Закупівля за рамковою угодою	0	0,00%	25
	Спрощена закупівля	97	2,46%	3937
	Запит пропозицій постачальників	926	2,10%	44087
Роботи	Відкриті торги	0	0,00%	2
	Відкриті торги з особливостями	738	6,35%	11616
	Спрощена закупівля	131	4,91%	2669
Послуги	Відкриті торги	0	0,00%	13
	Відкриті торги з особливостями	1793	3,54%	50595
	Закупівля за рамковою угодою	0	0,00%	39
	Спрощена закупівля	43	1,90%	2260

У процесі виконання договорів у замовників виникає необхідність внесення змін до укладених договорів. Загалом у 2023 році було оприлюднено понад 190 тис. додаткових угод до договорів, що стосуються внесення змін до договору, з яких найбільше було внесено до договорів про закупівлю товарів. Відповідно до статистичних даних ЕСЗ найвища частка договорів, у які вносились хоча б одна зміна до договору спостерігається у договорах про закупівлю робіт і становить 68% (діаграма 17).

Варто відзначити, що основними підставами для внесення змін до договорів, які зазначали замовники були: зменшення обсягів закупівлі - 47 145 випадків, покращення якості предмета закупівлі - 40 780 змін та продовження строку дії договору - 19 524 змін до договорів.

Діаграма 17

Відсоток договорів про закупівлю, в які замовники вносили зміни в розрізі типів предмета закупівлі (товари, роботи, послуги) за конкурентними закупівлями (лотами)

Водночас відповідно до даних ЕСЗ найбільший відсоток договорів, у які було внесено хоча б 1 зміну, за кодом CPV становить у договорах на закупівлю готельних, ресторанних послуг та послуг з роздрібною торгівлі - 63,2 %, наступними є будівельні роботи та поточний ремонт - 59,8%. Разом з тим найбільшою кількістю внесення змін до договору відзначаються договори про закупівлю нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії із 53 201 змін до договору, що скоріше за все пов'язано з відповідними змінами вартості нафтопродуктів на ринку (таблиця 8).

Таблиця 8

ТОП-10 кодів CPV, за якими замовники найбільше вносили зміни до договору про закупівлю

№ п/п	Код CPV, агрегований за 2 цифрою	Кількість змін внесених до договорів	Кількість договорів	% договорів в які вносились хоча б 1 зміна	Кількість договорів, в які вносились хоча б 1 зміна
1.	55000000-0 Готельні, ресторанні послуги та послуги з роздрібною торгівлі	3254	1943	63,20%	1228
2.	45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	31697	27034	59,80%	16175

3.	63000000-9 Додаткові та допоміжні транспортні послуги; послуги туристичних агентств	615	318	59,70%	190
4.	09000000-3 Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії	53201	37296	49,30%	18384
5.	65000000-3 Комунальні послуги	57	65	49,20%	32
6.	60000000-8 Транспортні послуги (крім транспортування відходів)	834	1059	47,30%	501
7.	77000000-0 Послуги у сфері сільського господарства, лісівництва, рослинництва, водного господарства та бджільництва	859	1234	42,90%	529
8.	75000000-6 Адміністративні, оборонні послуги та послуги у сфері соціального захисту	369	408	41,90%	171
9.	15000000-8 Продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція	21379	25632	41,00%	10521
10.	85000000-9 Послуги у сфері охорони здоров'я та соціальної допомоги	914	1407	40,90%	576

Поряд з цим у 2023 році протягом звітного періоду замовники регулярно надавали можливість усунення учасниками невідповідностей у поданих тендерних пропозиціях протягом 24 годин і використали його у 65 934 закупівлях, що складає 17,48% від всіх конкурентних закупівель. Зазначений інструмент дозволив замовникам уникнути відхилення економічно вигідних пропозицій учасників через невідповідність умовам тендерної документації та забезпечив досягнення максимальної економії під час закупівлі.

За допомогою наявної можливості виправлення виявлених невідповідностей в інформації та/або документах, що подані учасником процедури закупівлі у складі тендерної пропозиції переможцями закупівлі було визначено учасників у 53 816 випадках, що становить 81,6% від усіх випадків, коли замовниками надавалась вимога про усунення таких невідповідностей, яке значно перевищує аналогічні показники 2022 року, які відповідно становлять 10 113 випадків та 70,7%, у яких учасник став переможцем після виконання вимоги замовника.

Опрацьовуючи інформацію про закупівлі товарів, робіт і послуг на предмет рівня конкуренції в залежності від типу методу закупівлі, який обирав замовник, можемо спостерігати досить цікаву ситуацію, яка загалом залежить від того чи було успішно проведено закупівлю (таблиця 9).

Таблиця 9

Рівень конкуренції у конкурентних закупівлях (лотах) у розрізі типів предмета закупівлі (товари, роботи, послуги) та методів закупівель

Тип предмета закупівлі	Тип методу закупівлі	Кількість учасників	Рівень конкуренції	Кількість учасників в успішних закупівлях	Рівень конкуренції успішних закупівель
Товари	Відкриті торги з особливостями	288176	1,34	258248	1,76
	Відкриті торги	200	0,74	129	2,69
	Спрощена закупівля	8776	1,28	8152	2,07
	Закупівля за рамковою угодою	76	2,71	76	3,04
	Запит пропозицій постачальників	170655	3,06	158565	3,60

Роботи	Відкриті торги	10	1,11	8	4
	Відкриті торги з особливостями	19994	1,25	16865	1,45
	Спрощена закупівля	3280	0,99	3018	1,13
Послуги	Відкриті торги	66	0,62	30	2,31
	Відкриті торги з особливостями	87073	1,15	77501	1,53
	Спрощена закупівля	3151	1,03	2972	1,32
	Закупівля за рамковою угодою	78	1,73	503	3,70

Так, у 2023 році, під час закупівлі товарів, робіт і послуг рівень конкуренції містить різні показники відповідно до типу методу закупівлі. Так, під час аналізу всіх (успішних і неуспішних) закупівель найвищий рівень конкуренції відображається під час здійснення запиту пропозицій постачальників із середнім показником 3,06 учасника, який в разі успішного проведення закупівлі зростає до 3,6, при цьому найнижчий рівень конкуренції у 0,74 учасника на лот зазначено у відкритих торгах, що пов'язано із значною кількістю відмінених тендерів за зазначеним методом закупівлі.

Загалом, більш показовими рівень конкуренції демонструється у успішних закупівлях, найвищі показники якого у відборі учасника для укладення договору про закупівлю за рамковою угодою, запиту пропозицій постачальників та відкритих торгах (хоча у цьому році він є зовсім не показовим).

Відповідно до Особливостей основними методами закупівель є відкриті торги з особливостями у якого середній рівень конкуренції складає 1,58 та запит пропозицій постачальників, у якого рівень конкуренції дорівнює 3,6, що забезпечує ефективно та конкурентоспроможне середовище у закупівлях шляхом використання електронного каталогу.

Разом з тим, у 2023 році під час проведення закупівель у ЕСЗ було визначено 7250 випадків спрацювання аномально низької ціни тендерної пропозиції, на що учасниками було надано 5880 обґрунтувань, що складає 81,10% від всіх спрацювань. За результатами наданих обґрунтувань замовниками було визнано переможцями учасників у 3976 закупівлях (таблиця 10).

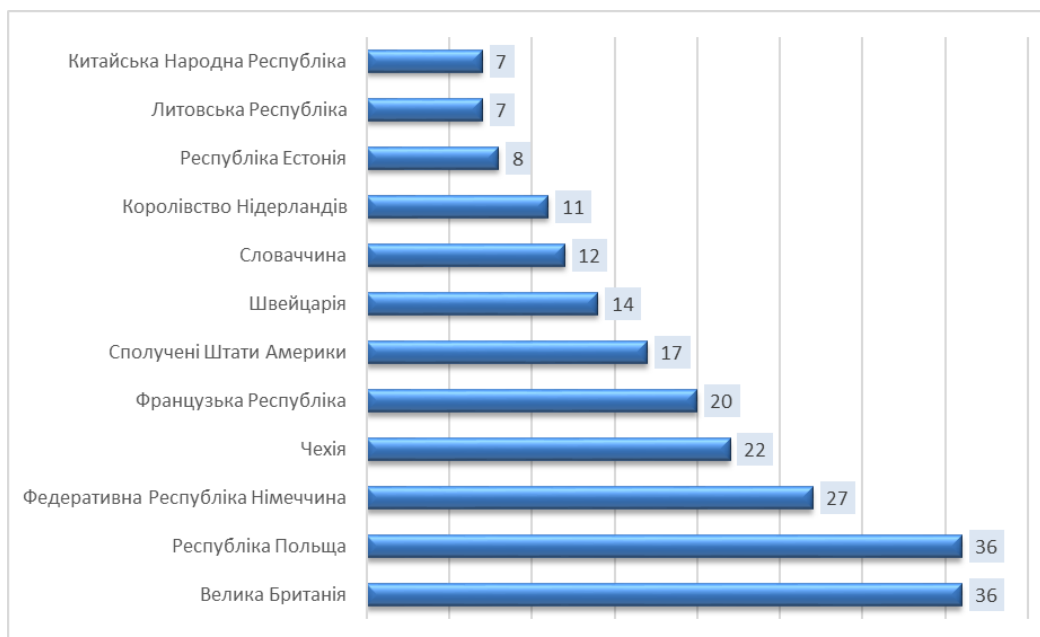
Таблиця 10

Кількість випадків, в яких ЕСЗ було визначено аномально низьку ціну (АНЦ) тендерної пропозиції

	Кількість	%
Кількість наданих учасником обґрунтувань	5880	81,10%
Учасника визнано переможцем	3976	54,84%
Тендерну пропозицію учасника відхилено	3144	43,37%
Всього кількість спрацювань АНЦ	7250	100%

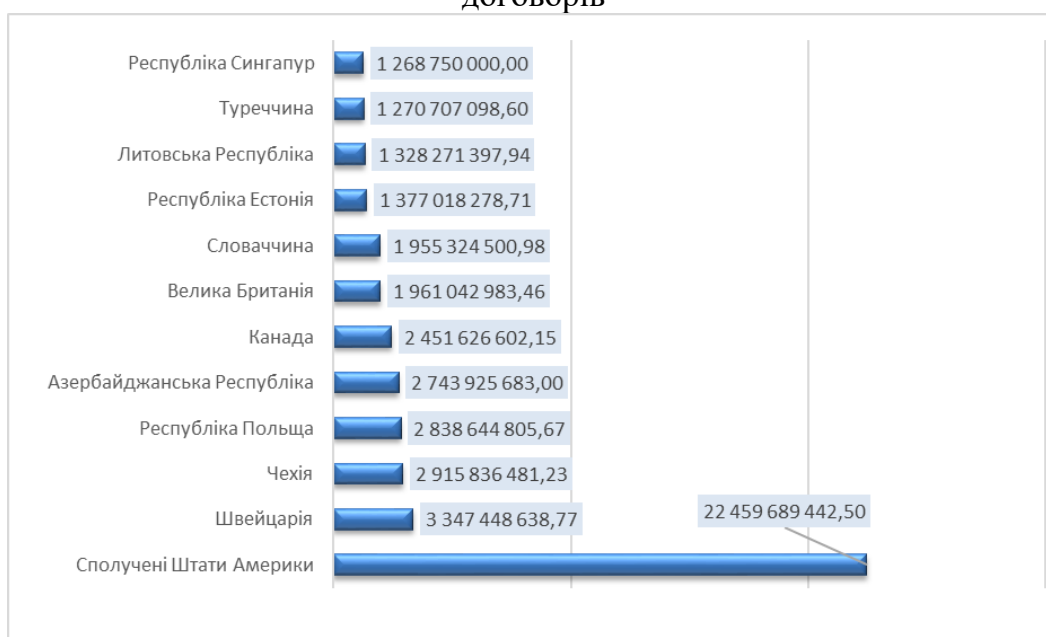
Поряд з цим, не зважаючи на обставини воєнного стану, українські публічні закупівлі є досить привабливими для учасників з країн-нерезидентів, кількість яких становила 286 учасників з 44 країн світу, розподіл за якими відображено у діаграмі 18. При цьому варто відзначити, що у 2023 році значно збільшилась сума укладених договорів, укладених з учасниками нерезидентами, яка склала 51,18 млрд грн проти 13 млрд грн у 2022 році.

Топ країн учасників-нерезидентів, які є переможцями у закупівлях

Відповідно до даних ЄСЗ найбільшу кількість учасників-нерезидентів представляють країни Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії із кількістю 36 учасників і вартістю договорів, які з ними було укладено, у розмірі понад 1,96 млрд грн та Республіка Польща з кількістю 36 учасників і вартістю договорів - майже 2,84 млрд. Водночас за розміром суми договорів, що були укладені з учасниками-нерезидентами одноосібно виділяються Сполучені Штати Америки з показником у 22,46 млрд грн, частка яких складає майже 44%, про що зазначено на діаграмі 19.

Топ країн учасників-нерезидентів, які є переможцями у закупівлях, за сумою укладених договорів

Водночас з розподілом кількості та вартості укладених договорів з представниками країн-нерезидентів, можна ознайомитись у таблиці 11, дані якої свідчать про те, що за

звітній період найбільше договорів з учасниками нерезидентами за кодом CPV укладено на закупівлю: промислової техніки - 572 закупівлі, із сумою договору майже 18,26 млрд, нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії - 418 закупівель, за якими укладено договори у сумі 5,19 млрд та конструкцій та конструкційних матеріалів - 2870 закупівель, за якими укладено договори на суму понад 4,9 млрд.

Таблиця 11

ТОП-10 кодів CPV, в яких переможцями є учасники нерезиденти за сумою укладених договорів

Код CPV, агрегований за 2 цифрою	Кількість укладених договорів	Вартість укладеного договору про закупівлю з учасниками-нерезидентами, грн.
42000000-6 Промислова техніка	572	18 255 764 129,00
09000000-3 Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії	418	5 188 352 022,00
44000000-0 Конструкції та конструкційні матеріали; допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури)	2870	4 955 858 125,00
31000000-6 Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування	941	3 765 445 039,00
33000000-0 Медичне обладнання, фармацевтична продукція та засоби особистої гігієни	388	3 356 680 848,00
45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	258	2 980 327 922,00
63000000-9 Додаткові та допоміжні транспортні послуги; послуги туристичних агентств	8	2 879 590 676,00
34000000-7 Транспортне обладнання та допоміжне приладдя до нього	761	2 773 879 362,00
38000000-5 Лабораторне, оптичне та високоточне обладнання (крім лінз)	114	1 271 264 499,00
79000000-4 Ділові послуги: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні та охоронні	808	1 195 465 565,00

Поряд з цим, відповідно до порядку підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів та порядку проведення моніторингу дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.08.2022 № 861, Мінекономіки один раз на півроку на підставі даних електронної системи закупівель, отриманих від адміністратора електронної системи закупівель, та даних з інших джерел проводить моніторинг дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку, який передбачає здійснення комплексу заходів, що забезпечують систематичний аналіз даних, що містяться в електронній системі закупівель, про результати проведених замовниками відповідно до Закону публічних закупівель за предметами закупівель, внесеними до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва.

Ступінь локалізації застосовується до товарів, перелік яких міститься у підпункті 2 пункту 6¹ розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону.

До переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва включено 7881 найменувань товарів, ступінь локалізації

виробництва яких дорівнює чи перевищує 15 відсотків та 5472 найменувань товарів, ступінь яких дорівнює чи перевищує 20 відсотків.

За результатами моніторингу оголошених закупівель за період з 01.01.2023 по 31.12.2023, проведеного на основі даних, отриманих від адміністратора електронної системи закупівель, встановлено наступне*.

**Звертаємо Вашу увагу, що результати моніторингу звітнього періоду можуть містити інформацію щодо закупівель, зокрема, товарів для потреб Збройних Сил, інших військових формувань, правоохоронних органів, які здійснювались у випадках, визначених абзацами четвертим - шостим пункту 3 Особливостей, а також про закупівлі локалізованих товарів, котрі підпадають під дію положень Закону України "Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі", а також положень про державні закупівлі інших міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, до яких не застосовуються положення пункту б¹ розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону.*

Інформація щодо оголошених закупівель товарів, визначених підпунктом 2 пункту б¹ розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про публічні закупівлі" (далі – локалізовані товари):

	Кількість	Очікувана вартість		
		UAH	EUR	USD
Всього оголошених закупівель (за лотами), з них:	7993	49791981779,47	23340183,14	1404303,81
завершених закупівель (за лотами)	7880	48727128311,58	23340183,14	1404303,81
активних закупівель (за лотами)	113	1064853467,89	x	x
із загальної кількості оголошених закупівель вартістю від 200 тис. грн до 130 тис. євро (за лотами)	6284	9519494069,25	1033001	x
із загальної кількості оголошених закупівель вартістю понад 130 тис. євро	1709	40272487710,22	22307182,14	1404303,81

Кількість замовників, що оголосили закупівлі локалізованих товарів:

Кількість унікальних замовників,** з них:	2341
замовники, що оголошували закупівлі вартістю від 200 тис. грн до 130 тис. євро***	2078
замовники, що оголошували закупівлі вартістю понад 130 тис. євро***	595

**всього унікальних суб'єктів, які оголосили закупівлі локалізованих товарів.

***всього унікальних суб'єктів, котрі оголосили закупівлі локалізованих товарів у вказаних вартісних діапазонах.

Кількість учасників, які взяли участь у закупівлях локалізованих товарів:

Кількість унікальних учасників, з них:	1775
учасники, які брали участь у закупівлях вартістю від 200 тис. грн до 130 тис. євро	1613
учасники, які брали участь у закупівлях вартістю понад 130 тис. євро	430

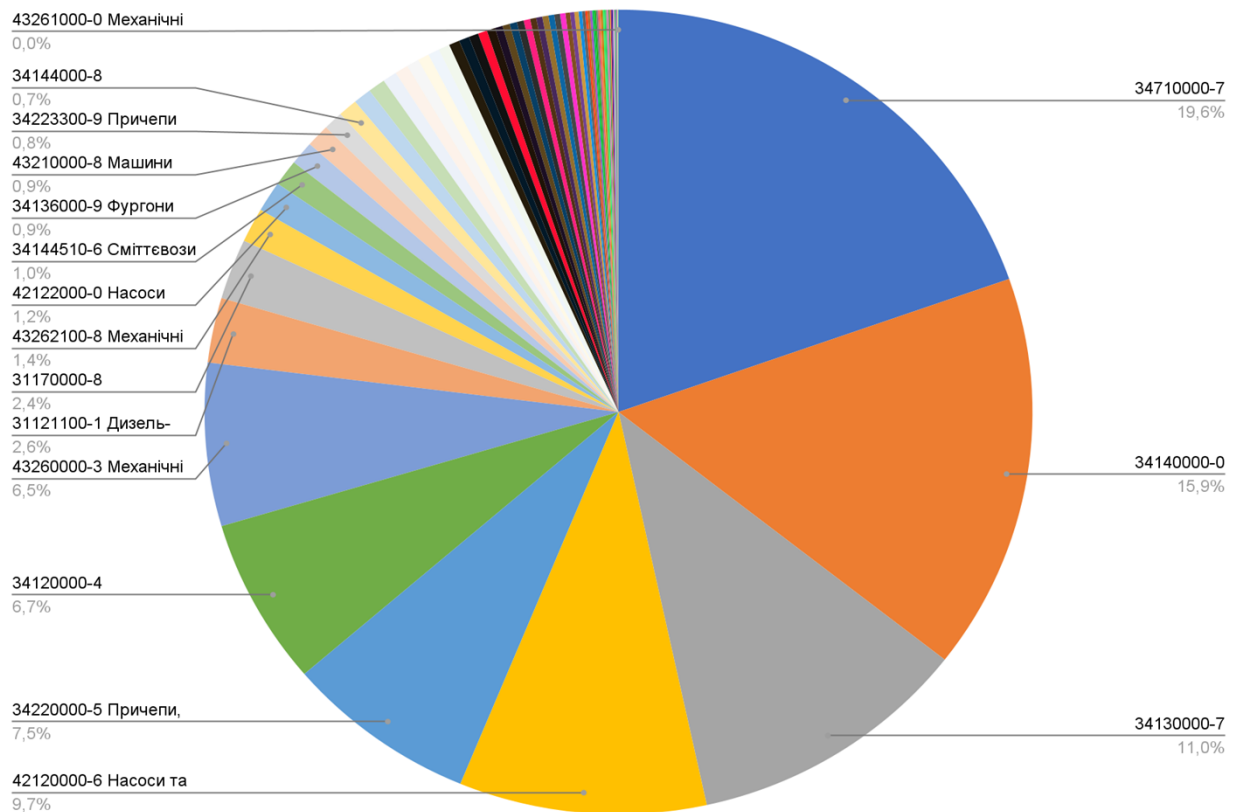
Інформація щодо укладених договорів про закупівлю локалізованих товарів:

	Кількість	Вартість		
		UAH	EUR	USD
Всього укладених договорів	4756	25711352572,17	19355372,24	1404303,81
із загальної кількості укладених договорів про закупівлю договори вартістю від 200 тис. грн до 130 тис. євро	3816	6107405305,7	6785872,24	1404303,81
із загальної кількості укладених договорів про закупівлю договори вартістю понад 130 тис. євро)	940	19603947266,47	12569500	x

Інформація щодо відмінених закупівель локалізованих товарів:

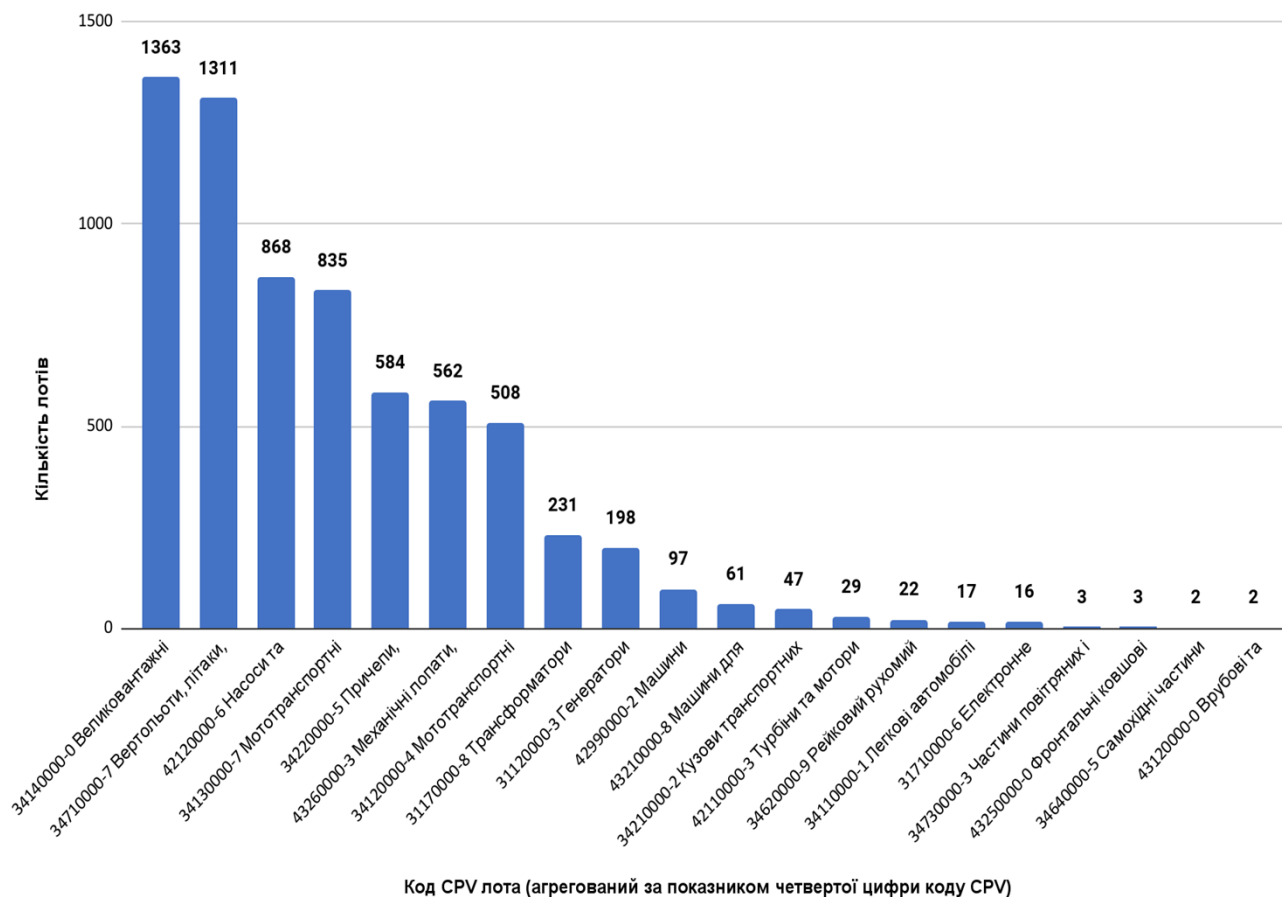
	Кількість	Очікувана вартість		
		UAH	EUR	USD
Відмінених закупівель (за лотами)	563	7207951350,79	x	x
у тому числі закупівлі з очікуваною вартістю від 200 тис. грн до 130 тис. євро	393	6570896386,03	x	x
у тому числі закупівлі з очікуваною вартістю понад 130 тис. євро	170	637054964,76	x	x

Інформація про кількість закупівель (за лотами) локалізованих товарів у розрізі кодів Єдиного закупівельного словника ДК 021:2015, визначених замовником

З детальною інформацією про кількість закупівель (за лотами) локалізованих товарів у розрізі кодів Єдиного закупівельного словника ДК 021:2015, визначених замовниками, можна ознайомитись за посиланням: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1L-TvxеCXel2VMMK3сKMjeXNIsjjJdI3X/edit#gid=1252851418>

Інформація про кількість закупівель (за лотами) локалізованих товарів у розрізі кодів Єдиного закупівельного словника ДК 021:2015 (агрегованих за показником четвертої цифри коду CPV)

З детальною інформацією щодо кількості закупівель (за лотами) локалізованих товарів (агрегованих за показником четвертої цифри коду CPV) можна ознайомитись за посиланням: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1qsPrC2sM6hbt8xr29cTqPwPDn- YRK0Ip/edit#gid=669830919>

Розділ IV “Професіоналізація сфери публічних закупівель”

У звітному періоді Мінекономіки було продовжено роботу над підвищенням рівня професіоналізації в сфері публічних закупівель.

Так, Міністерством було переглянуто професійний стандарт для професії “Фахівець з публічних закупівель” відповідно до законодавчих вимог пункту 30 постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 373 “Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів” (із змінами) та пункту 7.5 професійного стандарту “Фахівець з публічних закупівель”, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 18.02.2019 № 234.

Основним завданням перегляду було забезпечення відповідності стандарту сучасним вимогам та практикам у сфері публічних закупівель.

Відповідно до встановленого порядку та вимог законодавства, перегляд професійного стандарту “Фахівець з публічних закупівель” мав на меті внесення необхідних змін і актуалізацію стандарту з урахуванням нових вимог та реалій галузі. Цей процес включав у себе аналіз змісту стандарту, визначення його актуальності та доцільності, а також залучення експертів та зацікавлених сторін для обговорення та надання рекомендацій щодо внесення змін. Мінекономіки було створено робочу групу, до якої увійшли фахівці у галузі публічних закупівель, замовники, академічна спільнота та громадськість. Робочою групою було проведено аналіз змісту професійного стандарту та визначено обсяг необхідних змін, що враховують сучасні вимоги, навички та практики у галузі публічних закупівель, що необхідні фахівцям для ефективного виконання своїх обов’язків у сфері публічних закупівель.

Під час перегляду професійного стандарту були враховані вимоги щодо адаптації законодавства України до європейських стандартів, що є обов’язковою умовою на шляху до вступу до Європейського Союзу. Імплементация європейського досвіду та стандартів в українську систему публічних закупівель має великий потенціал в частині покращення ефективності закупівель, забезпечення прозорості.

Наразі зазначений професійний стандарт розроблений за чотирма рівнями кваліфікації фахівців та затверджений наказом Мінекономіки від 14.09.2023 № 13580, введений в дію з 25.09.2023.

Розроблений професійний стандарт за 4 рівнями надає можливість визначати кваліфікаційні рівні фахівців, відповідальних за закупівлі, та дозволяє досягати кар’єрного зростання з урахуванням набутого досвіду і компетентностей, сприяє підвищенню ефективності та професіоналізму фахівців з публічних закупівель.

Разом з тим, розуміючи важливість закупівель, як основного інструменту для відбудови нашої країни та необхідність наявності професіоналів в сфері закупівель, на яких покладається відповідальність за ефективну реалізацію закупівельного процесу та за успішний розвиток економіки, Мінекономіки спільно з Проектом технічної допомоги Європейського Союзу “Підтримка реформи публічних закупівель в Україні” (далі - Проект ЄС) розроблено та розміщено на освітній платформі Prometheus безкоштовні онлайн курси з питань публічних закупівель:

курс для базового рівня “Публічні закупівлі: від теорії до практики” – призначений для фахівців з публічних закупівель, як для новачків, так і осіб з досвідом, з метою отримання або систематизації знань;

курс для поглибленого рівня “Публічні закупівлі: управління та оцінка ефективності” є продовженням базового курсу та спрямований на покращення управлінських навичок для здійснення планування закупівель, аналізу ринку та ефективності публічних закупівель фахівців.

Відповідно до статистичних даних, отриманих з освітньої платформи Prometheus, у звітному періоді загальна кількість слухачів на онлайн-курсі “Публічні закупівлі: від теорії до практики” становила понад 9 тисяч осіб, серед яких близько 3,5 тисяч осіб

отримали сертифікати щодо успішного завершення навчання. На онлайн-курсі “Публічні закупівлі: управління та оцінка ефективності” загальна кількість слухачів становить близько 7 тисяч, та сформовано вже 2,6 тисяч сертифікатів, що свідчить про високу зацікавленість та актуальність таких курсів.

Водночас з метою популяризації та поширення інформації щодо онлайн-курсів, а також за результатами зворотного зв'язку стосовно проходження суб'єктами сфери публічних закупівель онлайн-курсів, Мінекономіки у співпраці з Проектом ЄС проведено серію вебінарів, спрямованих на підвищення рівня знань суб'єктів сфери закупівель, зокрема осіб, відповідальних за закупівельний процес та розвиток професії закупівельників в Україні. Так, загальне охоплення закупівельної спільноти становило більш ніж 38 тисяч переглядів. Водночас, записи вебінарів є постійно доступними для перегляду на YouTube каналі Прозорро TV.

При цьому за результатами отриманого зворотного зв'язку від слухачів онлайн-курсів, зважаючи на високу зацікавленість суспільства до подальших напрямів розвитку та змін в закупівельному законодавстві було прийнято рішення щодо проведення ознайомчих заходів в офлайн форматі для декількох регіонів України.

Так, за участі представників Мінекономіки та Проекту ЄС відбулись 2 презентаційні заходи в м. Луцьк з залученням представників з сусідніх областей: Львівської, Рівненської та Тернопільської та відповідно у м. Полтава за участі представників з Харківської, Дніпропетровської та Черкаської областей. Слухачам були представлені новели, що передбачені розробленим у 2023 році Законопроектом та напрацюванням в частині професіоналізації сфери закупівель щодо оновленого професійного стандарту для фахівців з публічних закупівель. Загальна кількість слухачів у зазначених заходах склала близько 300 осіб.

Водночас керівники організацій продовжують зіштовхуватись з проблематикою відтоку кваліфікованих кадрів, у тому числі фахівців, що відповідають за закупівельний процес, як наслідок широкомасштабного вторгнення агресора та ведення активних бойових дій проти України.

При цьому, заповнюючи вакантні посади, працівники зобов'язані підтвердити рівень володіння необхідними (базовими) знаннями у сфері публічних закупівель. Так, згідно даних веб-порталу Уповноваженого органу, для отримання доступу до електронної системи закупівель для організації та проведення закупівель, протягом звітного періоду понад 7800 осіб пройшли відповідне тестування, з яких понад 7500 були успішними.

Крім цього, за ініціативи Трансперенсі Інтернешнл Україна представники Мінекономіки, а також Держаудитслужби, централізованих закупівельних організацій (далі - ЦЗО) центрального та регіонального рівнів, ДП “Прозорро”, дослідники сфери закупівель увійшли до складу робочої групи щодо дослідження проблем, які виникають в роботі ЦЗО в Україні, поточні виклики та можливі шляхи розвитку таких організацій.

За результатами роботи робочої групи підготовлено дослідження, яке допоможе ініціаторам визначення ЦЗО реалізувати необхідні механізми для здійснення ефективних закупівель через ЦЗО в Україні.

Разом з тим, Мінекономіки продовжує роботу в частині вивчення досвіду ЄС та застосування директив ЄС щодо державних закупівель шляхом організації відряджень до низки європейських країн. Так, в рамках співпраці Мінекономіки та Проекту ЄС відбулась навчальна поїздка до Королівства Данії з метою вивчення досвіду впровадження директив ЄС щодо публічних закупівель, особливо щодо регулювання, застосування та професіоналізації у сферах електронних та оборонних закупівель, а також відбулось відвідування данської конференції з державних закупівель. Результатом навчального візиту стало отримання досвіду щодо організації то розвитку електронних публічних та оборонних закупівель із фокусом на регулюванні сфери та виконанні зобов'язань перед ЄС, застосуванні процедур закупівель, а також їх моніторингу, професіоналізації та способах її реалізації, обміні досвідом з експертами з Королівства Данії та ЄС.

Загалом, навчальний візит надав представникам України, які працюють у сфері публічних закупівель, можливість ознайомитися з досвідом регулювання публічних закупівель Королівства Данії, що є важливим підґрунтям для напрацювання подальших стратегічних планів. Подібним чином передача практичного досвіду застосування публічних закупівель у державах-членах ЄС забезпечує важливий аспект розвитку потенціалу та інституційних можливостей.

Крім того, за ініціативи Світового банку забезпечено участь у 9-й Конференції Азійсько-Тихоокеанської мережі публічних електронних закупівель з метою вивчення та дослідження міжнародних підходів у сфері публічних закупівель, зокрема питань щодо штучного інтелекту та ефективності закупівель, сталих публічних закупівель, професіоналізації персоналу у сфері публічних закупівель та інших актуальних тем присвячених досвіду адаптації директив ЄС до національного законодавства.

Актуальною темою для представників України була панельна дискусія, що присвячена досвіду впровадження Європейської системи компетенцій для фахівців у сфері державних закупівель, оскільки під час перегляду та напрацювання професійного стандарту за 4 рівнями, експерти орієнтувались саме на Європейську рамку компетентностей з метою вивчення міжнародного досвіду.

Одним з найважливіших акцентів дискусій були питання пов'язані з подальшим розвитком професії фахівця з публічних закупівель, вивчення та порівняння моделей які застосовуються у різних країнах. Зокрема, було представлено спеціальний інструмент для оцінки професіоналізації фахівців у сфері публічних закупівель – “Методологія оцінки систем закупівель”, як додатковий модуль (MAPS), який є міжнародним стандартом та універсальним інструментом для оцінки будь-якої системи державних закупівель. Додатковий модуль (MAPS) професіоналізації державних закупівель дозволяє органам управління, як на центральному так і регіональному рівні оцінити рівень професіоналізації кадрів у сфері публічних закупівель.

Крім того, під час дискусії були висвітлені питання щодо штучного інтелекту та ефективності закупівель, динамічних систем закупівель, управління контрактами, сталих публічних закупівель, які можуть стати ключовими факторами у досягненні цілей розвитку сфери закупівель.

Також, представники Мінекономіки взяли участь в навчальному заході Commercial Law Development Program (CLDP), U.S. Department of Commerce стосовно кращих практик у публічних закупівлях, котрий відбувся в рамках американсько-української робочої групи з питань інфраструктури (U.S.-Ukraine Infrastructure Taskforce) (далі – Робоча група).

Оскільки однією з цілей Робочої групи є забезпечення розвитку інституційної спроможності та професійного зростання українських фахівців, у тому числі у сфері закупівель для забезпечення потреб відновлення було проведено навчальний захід для представників відповідних міністерств та центральних органів виконавчої влади з метою отримання знань, що допоможуть під час подальшого розвитку української системи публічних закупівель, зокрема в частині проведення закупівель для забезпечення потреб відновлення інфраструктури України.

Під час навчального заходу стосовно кращих практик у публічних закупівлях відбулась дискусія присвячена процесу проведення публічних закупівель та реформ. Відбувся обмін досвідом з представниками української сторони щодо змін в системі закупівель, вирішення спільних проблем суб'єктів господарювання.

Таким чином, отриманий під час закордонних відряджень досвід європейських країн щодо подальшого розвитку сфери публічних закупівель було покладено до операційного плану реалізації у 2024 - 2025 роках Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024 - 2026 роки.

Централізовані закупівельні організації

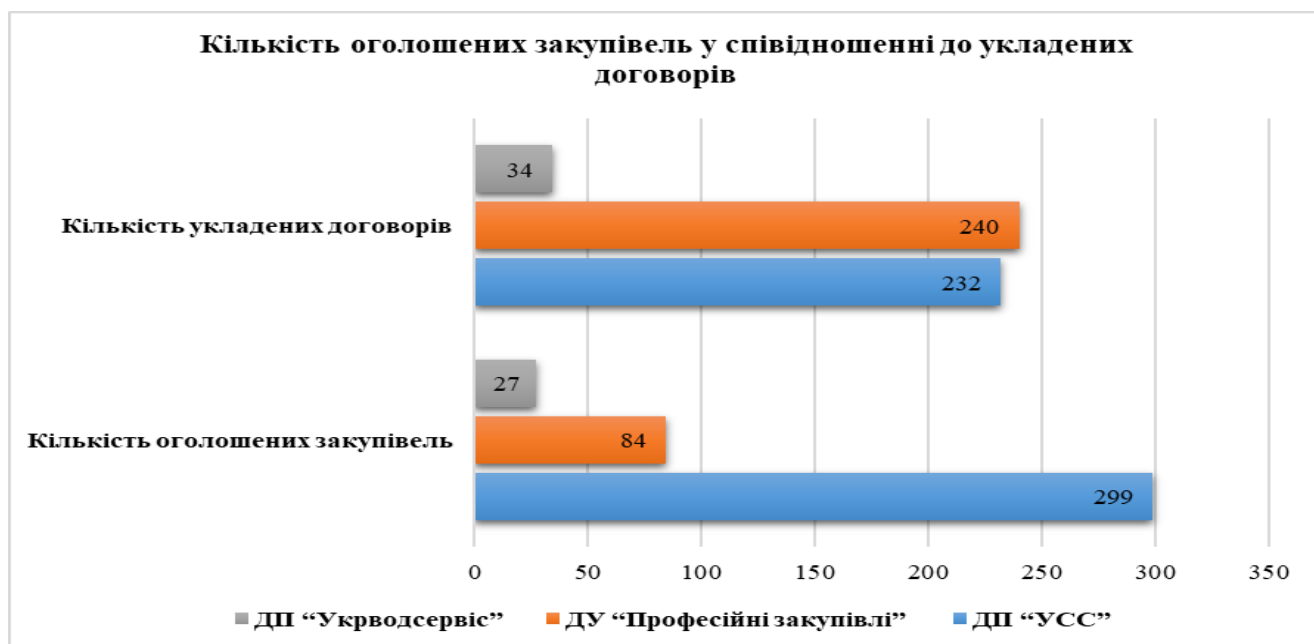
Протягом звітного періоду діяльність ЦЗО продемонструвала ефективність централізованого підходу до організації та проведення публічних закупівель, як на центральному, так і на регіональному рівнях.

Так, у 2023 році Мінекономіки проводило роботу щодо опрацювання звернення Державного агентства водних ресурсів України в частині визначення державного підприємства “Укрводсервіс” (далі - ДП “Укрводсервіс”) ЦЗО. Кабінетом Міністрів України прийнято відповідне розпорядження від 29.09.2023 № 875-р “Про визначення державного підприємства “Укрводсервіс” централізованою закупівельною організацією”.

Таким чином, на центральному рівні визначені та здійснюють свою діяльність, такі ЦЗО, як державна установа “Професійні закупівлі” (далі - ДУ “Професійні закупівлі”), державне підприємство “Українські спеціальні системи” (далі - ДП “УСС”), ДП “Укрводсервіс” та державне підприємство “Медичні закупівлі України” (далі - ДП “Медичні закупівлі України”).

Ці організації виконують функцію у задоволенні потреб держави через агреговані процедури закупівель, демонструючи високу професійність та результативність.

Детальний аналіз діяльності ЦЗО центрального рівня показує ефективність управління процесами закупівель, зокрема через показники зокрема такі, як співвідношення оголошених та укладених договорів, відсоток неуспішних лотів, динаміку скарг, що разом дає змогу оцінити ефективність та прозорість закупівель, а також виявляє потенційні напрямки для подальшого вдосконалення.

ДП "УСС" провело 299 закупівель із загальною очікуваною вартістю приблизно 230 млн грн, уклавши 232 договори на суму близько 198 млн грн, у відповідності до оголошених закупівель. Співвідношення цих показників становить 77%.

ДУ "Професійні закупівлі" було здійснено 84 закупівлі (з них 43 агреговані) на загальну очікувану вартість понад 361 млн грн та успішно укладено 240 договорів.

ДП "Укрводсервіс", як новостворена ЦЗО, що почала працювати наприкінці року, здійснено 27 закупівель на загальну очікувану вартість майже 1,33 млрд грн та укладено 34 договори на загальну суму близько 1,17 млрд грн.

Таким чином, співвідношення кількості оголошених закупівель до кількості укладених договорів, а також очікуваної вартості закупівель до вартості укладених договорів переважно вказує на ефективність роботи ЦЗО центрального рівня.

Так, серед майже 300 лотів закупівель, що були проведені ДП “УСС” неуспішних - 67, з яких 43 – через відсутність пропозицій, 12 – відхилено усіх учасників, 5 – відсутність потреби, 7 – неможливість усунення виявлених порушень, через технічну помилку.

Відсоток розірваних договорів від загальної кількості укладених договорів та відсоток договорів, у які було внесено зміни, також є важливими індикаторами ефективності ЦЗО у відносинах із замовниками та постачальниками.

Наприклад, ДП “УСС” у співвідношенні до 322 укладених договорів мало лише 5 розірваних договорів (2%). Однак, в 19 договорів, що становить 8% від загальної кількості всіх укладених договорів, замовниками було внесено зміни шляхом укладання 20 додаткових угод, з наступних підстав: 10 – покращення якості предмета закупівлі; 6 – зменшення обсягів закупівлі; 2 – зміни ціни бік зменшення; 1 – продовження дії основного договору; 1 – зміна реквізитів.

Частка закупівель із наявними скаргами та кількість скарг у розрізі їх видів та статусів демонструють ефективність механізмів оскарження.

ДП “УСС” отримало 9 скарг, з яких були скарги на рішення замовника – 7; підтверджено виконання рішення органу оскарження - 5; скарги що були залишено без розгляду або припинено розгляд - 2; на умови тендерної документації - 2 скарги (підтверджено виконання рішення органу оскарження). При цьому, ДУ “Професійні закупівлі” має 1 скаргу, яка була задоволена, а у ДП “Укрводсервіс” скарги щодо закупівель в електронній системі відсутні.

Діяльність регіональних централізованих закупівельних організацій

У звітному періоді здійснювали свою діяльність вісім регіональних ЦЗО – комунальне підприємство “Централізована закупівельна організація Івано-Франківської обласної ради” (далі - КП “ЦЗО Ів.-Фр. ОР”); комунальне підприємство “Централізована закупівельна організація” Дніпровської міської ради (далі - КП “ЦЗО ДМР”); комунальне підприємство “Централізована закупівельна організація Одеської обласної ради” (далі - КП “ЦЗО Одеської ОР”); комунального закладу Київської облради “База спеціального медичного постачання” (далі - КЗ КОР “База спецмедпостачання”); комунальне підприємство “Централізована закупівельна організація Харківської міської ради” (далі - КП “ЦЗО ХМР”) та комунальна установа “Сумський обласний фонд підтримки підприємництва” Сумської обласної ради (далі - “КУ Сумський обл. фонд ПП”, яка рішенням XVII сесії VIII скликання Сумської обласної ради від 10.11.2023 припинила виконання функцій ЦЗО.

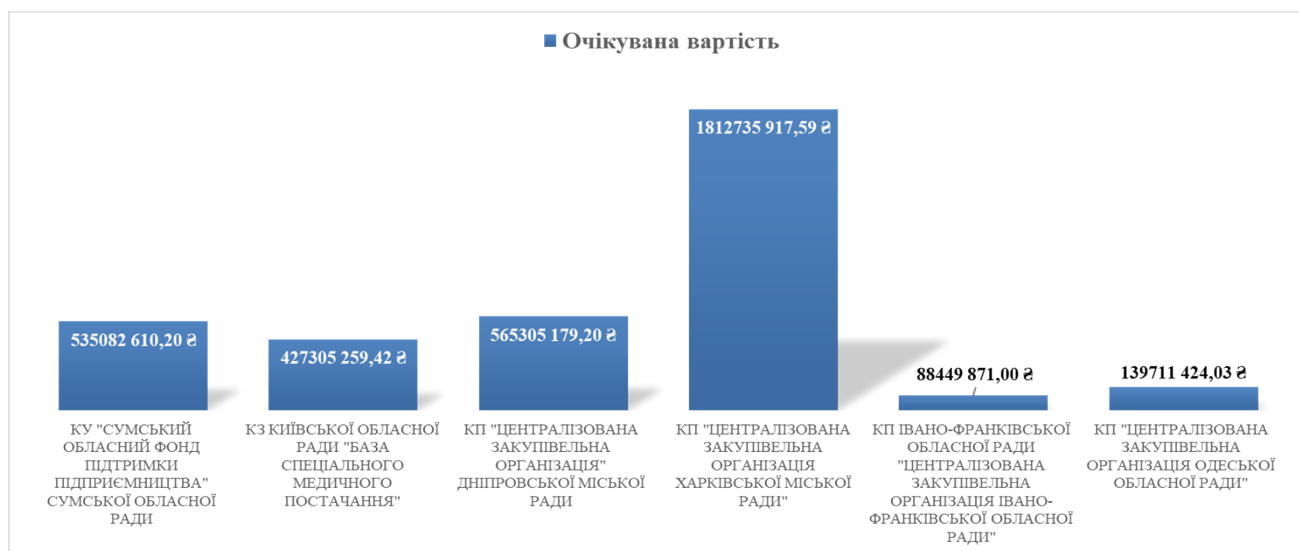
Окремо слід зазначити, у 2023 році було визначено дві ЦЗО на регіональному рівні, зокрема рішенням Харківської міської ради від 25 січня 2023 року № 329/23 “Про перейменування комунальних підприємств” Комунальне підприємство “Централізована закупівельна організація Харківської міської ради” та рішенням Одеської обласної ради від 3 листопада 2023 року № 602-VIII “Про визначення Комунальної установи “Одеська обласна база спеціального медичного постачання” централізованою закупівельною організацією”, яка здійснюватиме свою діяльність як ЦЗО з 2024 року.

Основною метою ЦЗО на регіональному рівні є забезпечення потреб у закупівлях товарів і послуг в інтересах органів місцевого самоврядування, а також юридичних осіб, які є замовниками відповідно до Закону.

Аналіз діяльності регіональних ЦЗО у 2023 році за різними показниками демонструє наступну динаміку.

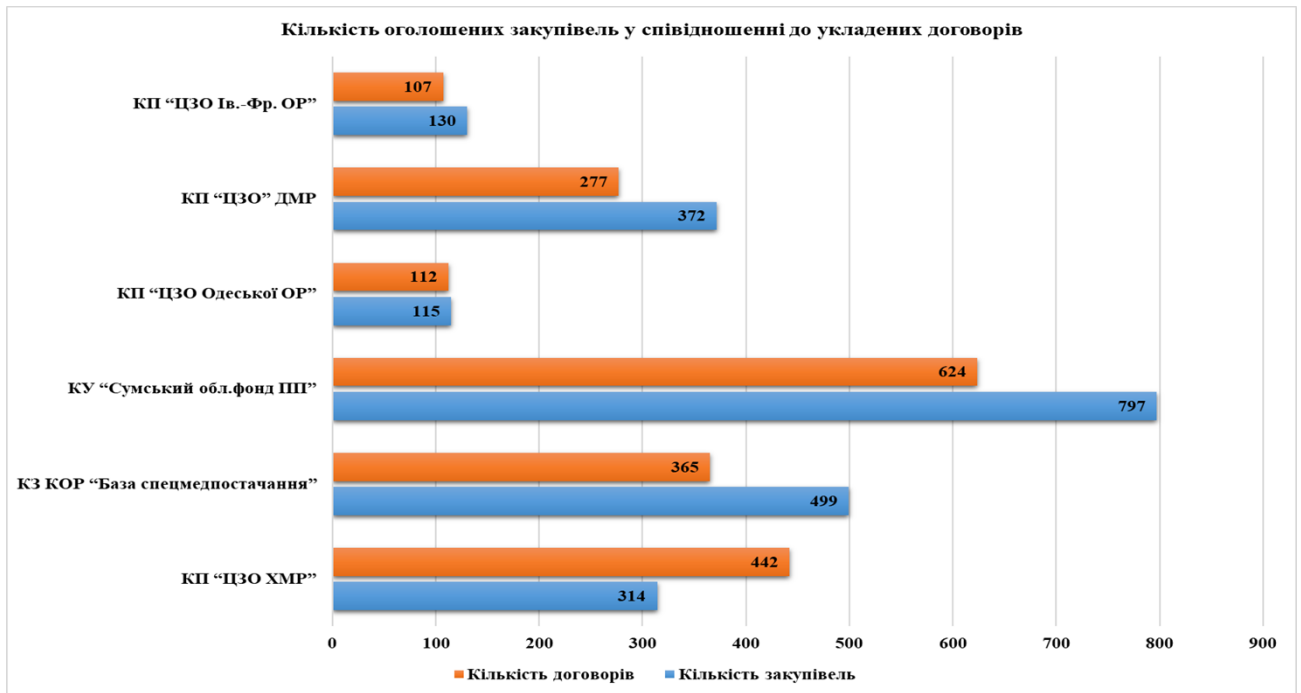

Загальна кількість оголошених закупівель в ЕСЗ по регіонах за звітний період у 2023 році склала - 2 227 закупівель із загальною очікуваною вартістю - 3 568 590 261,44 грн.

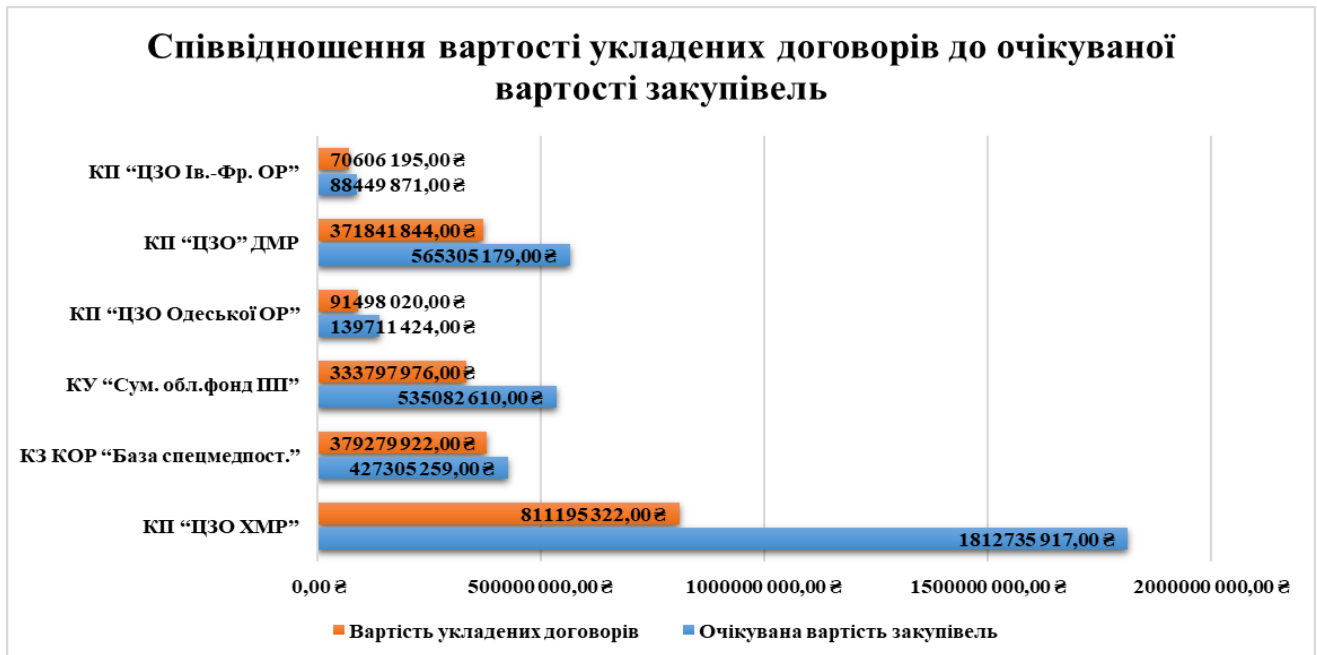
Так, наступною діаграмою представлено порівняння кількості оголошених закупівель та кількості укладених договорів для різних централізованих закупівельних організацій, що дозволяє оцінити, скільки із оголошених закупівель привели до фактичного підписання договорів.

Для більшості ЦЗО кількість укладених договорів менша за кількість оголошених закупівель, що свідчить про наявні обставини, за яких в результаті закупівлі договір не укладено. Підставами є відхилення всіх пропозицій, недостатня кількість пропозицій від постачальників, або випадки коли постачальник відмовився від підписання договору.

Наступна діаграма відображає показник "Співвідношення за очікуваною вартістю закупівель до вартості укладених договорів", та демонструє, у якому відсотковому співвідношенні фактична вартість закупівель, здійснених через ЦЗО, відповідає або відрізняється від первинної очікуваної вартості цих закупівель.

Для КП "ЦЗО ХМР", наприклад, очікувана вартість закупівель становила приблизно 1.813 млрд грн, тоді як фактична вартість укладених договорів — 811 млн грн. Натомість у порівнянні з іншими організаціями на діаграмі, в деяких випадках очікувана вартість та фактична вартість укладених договорів є ближчими одна до одної.

Надалі більш детальна інформація, яка надає узагальнений аналіз про діяльність централізованих закупівельних організацій, дозволяючи порівнювати кожну ЦЗО за наступними показниками:

Кількість замовників за розпорядженням/рішенням

КП “ЦЗО ХМР”: 264

КЗ КОР “База спецмедпостачання”: 18, фактично - 16

КУ “Сумський обл.фонд ПП”: 131 (де 8 у стадії ліквідації), фактично - 56

КП “ЦЗО Одеської ОР”: 167, фактично - 57

КП “ЦЗО ДМР”: Перелік замовників не затверджувався

КП “ЦЗО Ів.-Фр. ОР”: 120, фактично - 40

Частка закупівель, на які ніхто не прийшов

КП “ЦЗО ХМР”: близько 19% (59 з 317)

КЗ КОР “База спецмедпостачання”: 16,43% (82 з 499)

КУ “Сумський обл.фонд ПП”: Інформація відсутня

КП “ЦЗО Одеської ОР”: 26% (30 з 115)

КП “ЦЗО ДМР”: 13,2%

КП “ЦЗО Ів.-Фр. ОР”: 7,69%

% розірваних договорів

КП “ЦЗО ХМР”: 2,8% (9 договорів)

КЗ КОР “База спецмедпостачання”: 1,64% (6 договорів)

КУ “Сумський обл.фонд ПП”: Інформація відсутня

КП “ЦЗО Одеської ОР”: 2,68%

КП “ЦЗО ДМР”: Інформація відсутня

КП “ЦЗО Ів.-Фр. ОР”: 4,67%

% договорів зі змінами

КП “ЦЗО ХМР”: 69,9% (309 договорів із змінами)

КЗ КОР “База спецмедпостачання”: 35,89% (131 договір зі змінами)

КУ “Сумський обл.фонд ПП”: більш ніж 80%

КП “ЦЗО Одеської ОР”: 88%

КП “ЦЗО ДМР”: Інформація відсутня

КП “ЦЗО Ів.-Фр. ОР”: 51,40%

Частка закупівель із наявними скаргами

КП “ЦЗО ХМР”: 5% (16 скарг)

КЗ КОР “База спецмедпостачання”: 3,61% (18 закупівель із скаргами)

КУ “Сумський обл.фонд ПП”: 6,50%

КП “ЦЗО Одеської ОР”: 13,04%

КП “ЦЗО ДМР”: 26,1%

КП “ЦЗО Ів.-Фр. ОР”: 3,85%

Кількість лотів зі скаргою та їх очікувана вартість

КП “ЦЗО ХМР”: 16 лотів, 127,27 млн грн

КЗ КОР “База спецмедпостачання”: 23 лоти, 23,911,234 грн

КУ “Сумський обл.фонд ПП”: Інформація відсутня

КП “ЦЗО Одеської ОР”: 15 лотів

КП “ЦЗО ДМР”: Інформація відсутня

КП “ЦЗО Ів.-Фр. ОР”: Інформація відсутня

Загалом аналізуючи показники діяльності ЦЗО на центральному та регіональному рівнях, можна констатувати, що як у звітному періоді, так і охоплюючи період з 2019 року, відколи за законодавством нормативно закріплено механізм для створення і функціонування ЦЗО, спостерігається в цілому позитивна динаміка їх розвитку та діяльності.

Низка вищенаведених даних вказує на високу ефективність і професійність у роботі таких організацій, зокрема в таких показниках, як відсоток успішно укладених договорів у порівнянні з кількістю оголошених закупівель тощо.

Так, серед ЦЗО визначених на центральному рівні ДП “УСС” є лідером за показником кількості оголошених закупівель в ЕСЗ. Зазначена ЦЗО оголосила найбільшу кількість закупівель – 299, з яких 232 завершилося укладанням договору, що становить – 77%. При цьому, відсоток розірваних договорів від загальної кількості укладених договорів становить лише 2%, що є найнижчим показником серед всіх ЦЗО центрального та регіонального рівня.

ДУ “Професійні закупівлі” із загальної кількості оголошених закупівель – 84 (у тому числі агреговані закупівлі) та укладених договорів – 240, вирізняється з поміж інших ЦЗО низьким відсотком частки неуспішних лотів закупівель, що складає – 13 закупівель або 15,4%, у співвідношенні до загальної кількості оголошених закупівель.

Разом з цим, серед регіональних ЦЗО КП “ЦЗО ХМР” має 137 неуспішних закупівель з 317 оголошених закупівель в електронній системі закупівель, або 43,22%, що може свідчити про необхідність посилення співпраці з потенційними постачальниками та проведенні ширшої комунікації для їх залучення або налагодження співпраці з замовниками, в інтересах яких проводяться процедури закупівель.

При цьому ЦЗО КП “ЦЗО ХМР” демонструє низький відсоток розірваних договорів від загальної кількості укладених договорів - 2,8% (9 договорів), втім має високий показник внесення змін до договорів (у співвідношенні до загальної кількості укладених договорів – 442, який складає 69,9%) .

Разом з тим, частка неуспішних лотів закупівель у КП “ЦЗО ДМР” від 372 оголошених закупівель в електронній системі закупівель складає – 32,8%. Водночас кількість закупівель КП “ЦЗО ДМР” на які було подано скарги, становить близько 100 закупівель. Переважна більшість скарг подана на умови закупівлі.

Загальний відсотковий розподіл скарг за статусом всіх регіональних ЦЗО зображено в діаграмі.

Аналізуючи надані показники КП “ЦЗО Одеської ОР”, слід відзначити позитивну динаміку у співвідношенні укладених договорів – 112 до оголошених закупівель – 155, що складає 97,3% та є найвищим показником серед інших ЦЗО по відношенню оголошених закупівель та укладених договорів.

Адміністрування каталогу

На виконання вимог Закону, постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 затверджено Особливості, якими передбачено можливість здійснення закупівлі товарів з використанням електронного каталогу без обмеження граничних вартісних меж.

Тому в умовах правового режиму воєнного стану, перебоїв з електропостачанням, ускладненнями логістичних поставок, електронний каталог став альтернативою відкритим торгам, що надало можливість у швидкий та прозорий спосіб для замовників забезпечити власні потреби.

Згідно з чинним законодавством адміністратором електронного каталогу є ЦЗО, що визначається Кабінетом Міністрів України, яка забезпечує формування та супроводження електронного каталогу в електронній системі закупівель на підставі укладеного договору з адміністратором ЕСЗ.

Наразі адміністрування електронного каталогу здійснюють три ЦЗО. До завдань ЦЗО входять: створення профілів товарів електронного каталогу, визначення товарної номенклатури та структури електронного каталогу, створення набору технічних характеристик та проведення кваліфікації постачальників.

ДУ “Професійні закупівлі” адмініструє електронний каталог для товарів широкого вжитку, таких як електроенергія, пальне, продукти харчування, будівельні матеріали тощо. У звітному періоді обсяг закупівель з використанням каталогу сягнув 10 млрд грн та укладено 31 500 договорів, серед яких значну кількість становлять постачання нафти і дистилатів та електричної енергії.

Водночас завдяки використанню замовниками запиту пропозицій постачальників вдалось заощадити понад 1 млрд грн. Слід відзначити також і високий показник конкуренції в електронному каталозі, що становить 3,5 учасники на закупівлю.

ДП “Медичні закупівлі України” адмініструє частину електронного каталогу для медичних товарів та лікарських засобів. У звітному періоді з використанням каталогу було закуплено лікарських засобів та медичних виробів на понад 2,55 млрд грн. При цьому економія склала понад 470 млн. грн. Показник конкуренції в електронному каталозі серед постачальників лікарських засобів та медичних виробів становить 3,43.

У 2023 році до адміністрування каталогів доєдналась також ЦЗО -ДП “УСС”, що відповідає за категорії у сфері цифровізації, а саме комп’ютерне обладнання та програмне забезпечення. У звітному періоді обсяг закупівель з використанням каталогу сягнув понад 118 млн грн, за результатами яких було укладено 1645 договорів, серед яких значну кількість укладено на закупівлю комп’ютерного обладнання - 896 договорів та машин для обробки даних (апаратна частина) - 647 договорів. Водночас за інформацією ДП “УСС” завдяки використанню замовниками запиту пропозицій постачальників замовникам вдалось заощадити понад 21 млн грн. При цьому, показник

конкуренції в електронному каталозі в категоріях сфери цифровізації становить близько 5 учасників на закупівлю.

Так, протягом звітного періоду ДП “УСС”, як адміністратором було наповнено електронний каталог за 43 категоріями, додано більше 300 товарів та кваліфіковано понад 500 постачальників.

З огляду на вказане, швидке та прозоре використання електронного каталогу, значна економія часу, а також можливість заощадження коштів, стали основними перевагами закупівлі через електронний каталог, що дозволило якісно та швидко забезпечувати потреби замовників у воєнний час.

Щодо розроблення з іншими органами методологій

В рамках реалізації функції щодо розроблення з іншими органами методологій щодо особливостей здійснення публічних закупівель у різних сферах, наказом Мінекономіки від 08.05.2023 № 3172 було створено робочу групу щодо опрацювання актуальних проблемних питань під час здійснення публічних закупівель у сфері будівництва (далі - робоча група).

В ході проведення засідань робочої групи розробляється проект методичних рекомендацій щодо формування тендерної документації та проведення процедури закупівель робіт з будівництва, а також напрацьовуються примірні форми договорів про закупівлю робіт/послуг, пов'язаних з роботами.

Також, Мінекономіки з метою надання рекомендацій учасникам процесу закупівель електричної енергії, створення єдиного підходу до організації підготовки тендерної документації, у 2023 році продовжувалась робота щодо розроблення і погодження із заінтересованими органами методичних рекомендацій щодо особливостей здійснення публічних закупівель у сфері електроенергетики на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, які включають, зокрема, примірну тендерну документацію на закупівлю електричної енергії та проект договору про закупівлю. В рамках співпраці було ініційовано та проведено низку зустрічей з представниками Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, Міністерства енергетики України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, АМКУ, Держаудитслужби. Водночас затвердження методології очікується у 2024 році.

Щодо надання консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель

В рамках реалізації функції надання консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель за 2023 рік до Мінекономіки через інфоресурс надійшло 840 запитів, відповіді на які оприлюднені на офіційному вебсайті Мінекономіки. Слід зазначити, що кількість запитів у порівнянні з 2022 роком зменшилася на 33,8 %. Зменшення запитів пов'язано з тим, що Мінекономіки продовжує практику проведення інформаційних, комунікаційних та роз'яснювальних заходів для суб'єктів закупівельної сфери, де

повідомляється про основні зміни до нормативно-правових актів, які регулюють сферу публічних закупівель, у різних формах подання інформації, зокрема з проведенням вебінарів у форматі онлайн. Такі заходи проводились спільно з ДП “ПРОЗОРРО” та за участі численних національних та міжнародних стейкхолдерів, і мали на меті висвітлення правових позицій з конкретних питань та надання відповідей на поставлені учасниками вебінару запитання. Тож, як наслідок, широке інформативно-роз'яснювальне охоплення суб'єктів сфери публічних закупівель дозволило зменшити кількість запитів, що надходили до Уповноваженого органу.

Протягом 2023 року на інфоресурс, крім запитів від користувачів щодо публічних закупівель, також надійшли запити (близько 6%) від державних замовників щодо оборонних закупівель. Так, з 15.11.2022 набула чинності постанова № 1275 від 11.11.2022 “Про затвердження особливостей здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану”, яка прийнята Урядом на виконання вимог Закону України “Про оборонні закупівлі”.

Водночас за власною ініціативою та на численні звернення суб'єктів сфери публічних закупівель було підготовлено 11 узагальнених відповідей рекомендаційного характеру, у тому числі, які мали на меті інформування суб'єктів сфери публічних закупівель щодо змін законодавства. Такі узагальнюючі листи оприлюднюються на Інфоресурсі у вільному доступі та застосовуються для надання відповідей користувачам, які звертаються з аналогічними питаннями, зокрема:

1) від 13.01.2023 № 3323-04/1723-06 “Щодо внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F1723-06>);

2) від 16.02.2023 № 3323-04/6459-06 “Щодо застосування електронних каталогів” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F6459-06>);

3) від 28.02.2023 № 3323-04/8463-06 “Щодо внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F8463-06>);

4) від 23.03.2023 № 3323-04/12604-06 “Щодо використання постачальниками послуг факторингу” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F12604-06>);

5) від 17.05.2023 № 3323-04/22523-06 “Щодо внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F22523-06>);

- 6) від 19.06.2023 № 3323-04/29308-06 “Щодо здійснення закупівель” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F29308-06>);
- 7) від 03.07.2023 № 3323-04/32328-06 “Щодо здійснення закупівель” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F32328-06>);
- 8) від 04.08.2023 № 3323-04/40119-06 “Щодо внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F40119-06>);
- 9) від 19.09.2023 № 3323-04/50098-06 “Щодо внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F50098-06>);
- 10) від 03.10.2023 № 3323-04/53077-06 “Щодо Особливостей здійснення закупівлі послуг енергосервісу” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F53077-06>);
- 11) від 20.11.2023 № 3323-04/62708-06 “Щодо внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” (за посиланням: <https://www.me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList?id=f2e30594-ba6c-420f-9c24-2a852415a884&tag=InfarezKnowledgeDb&lang=uk-UA&fNum=3323-04%2F62708-06>).

З огляду на зазначене, інформування користувачів законодавства про внесені зміни і позицію Уповноваженого органу щодо пояснення норм законодавства про закупівлі, зокрема в умовах воєнного стану, та проведення комунікаційних та роз’яснювальних заходів залишається одним зі стратегічних напрямків роботи Мінекономіки як Уповноваженого органу та здійснюється на постійній основі.

Розділ V “Міжнародна діяльність”

В рамках реалізації функції щодо міжнародного співробітництва у сфері публічних закупівель Мінекономіки протягом 2023 проводились чисельні зустрічі з Еміратською стороною та напрацювання тексту Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Об’єднаних Арабських Еміратів, в тому числі в частині публічних закупівель. Зазначена робота велась в рамках виконання доручення Прем’єр-міністра України Д. Шмигала від 25.07.2023 № 16878/4/1-23 щодо вжиття заходів для завершення переговорів з укладення Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Об’єднаних Арабських Еміратів.

Засідання Комітету СОР з питань державних закупівель (далі - Комітет), яке було заплановано на березень 2023 року не проводилось, про що повідомлялось листом Комітету. Протягом звітного періоду відбулось два засідання Комітету – в червні та листопаді. Також, на постійній основі здійснювалась міжсесійна робота в рамках участі в Комітеті.

До порядку денного засідань, що відбулись 07.06.2023 та 08.11.2023 були включені питання від України, які стосуються нотифікацій про зміни у національному закупівельному законодавстві та засудження агресії РФ проти України.

Під час підготовки нотифікацій, передбачених Угодою СОР, Мінекономіки було надіслано наступні листи до Міністерства закордонних справ України з проханням передати інформацію до Секретаріату Комітету:

інформація про зміни (нотифікація) (GPA/LEGIS/UKR/8) у національному законодавстві України, що відносяться до сфери публічних закупівель, зокрема, стосовно змін до Особливостей, внесених постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.2023 № 471;

інформація про зміни (нотифікація) (GPA/STAT(22)/UKR/1) щодо статистичної інформації за 2022 рік, що надається в рамках виконання статті XVI:4 Угоди СОР;

інформація про зміни (нотифікація) (GPA/MOD/UKR/7) у національному законодавстві України, які стосуються індикативних переліків Додатку 1 та Додатку 3 Додатку I до GPA 2012.

На засіданнях Комітету в червні та листопаді відбулось обговорення подальших дій щодо узгоджених Комітетом робочих програм, зокрема, щодо робочої програми зі збору та звітності статистичних даних (Work Programme on collection and reporting of statistical data), в рамках якої Україну визначено головною країною. В червні українською делегацією зазначено про успішне проведення засідання невеликої робочої групи напередодні засідання.

Під час засідання робочої групи Сполучені Штати Америки представили пропозицію щодо шаблону, який можна було б використовувати для узагальнення та консолідації статистичних даних, які Сторони вже повинні були повідомляти відповідно до своїх зобов'язань щодо нотифікацій в рамках Угоди. Стосовно наступних кроків, делегації мають намір продовжити обговорення цієї пропозиції з метою визначення прийняттого результату для цієї робочої програми. В листопаді українським представником повідомлено, що Австралія зробила презентацію про останні досягнення у своїй системі електронних закупівель.

Також було повідомлено про прогрес у створенні шаблону подання статистики в рамках Угоди, який було запропоновано Сполученими Штатами Америки, і який можна використовувати для узагальнення та консолідації статистичних даних. Україна зазначила, що планується, що переглянуту пропозицію буде надано до засідання Комітету в березні 2024 року.

Мінекономіки на регулярній основі продовжує проведення онлайн зустрічей з міжнародними партнерами та донорами серед яких представники Світового Банку, ЄБРР, Європейського Інвестиційного Банку та ряду міжнародних організацій, інституцій та проєктів (EU Delegation to Ukraine та Проєкту ЄС, USAID, TAPAS Project, FCDO, GIZ, United Nations Development Programme, Slovak Aid, EUACI Project, HOVERLA Project, OECD, SIGMA, Partnership Fund for Resilient Ukraine, International Institute for Sustainable Development). Основною метою зазначених зустрічей є регулярні

комунікації з міжнародними партнерами, обговорення планів, питань у сфері публічних закупівель, очікування партнерів, можлива допомога, отримання зворотного зв'язку та встановлення регулярного діалогу. За звітний період було проведено 8 координаційних зустрічей з донорами щодо сфери публічних закупівель. Починаючи з 2024 року, зазначені зустрічі будуть проводитись на щоквартальній основі з метою оптимізації зусиль.

В рамках співпраці Мінекономіки та Світового банку в травні та червні 2023 року було проведено 5 інформаційно-роз'яснювальних практичних семінарів для бізнесу, що мали на меті надання інформації про можливості, які відкриває діловій спільноті, як в Україні, так і за її межами, програма надзвичайної підтримки та відбудови України. Семінари надали інформацію про портфель проектів Світового банку в Україні та надзвичайну програму Світового банку з Цільовим фондом з підтримки, відновлення, відбудови та реформування України (URTF). Учасники одержали корисні відомості про правила та процедури здійснення закупівель України та Світового банку, а також ознайомилися з порадами щодо підготовки успішних заявок і пропозицій. Крім того, на практичних семінарах було представлено механізми розгляду скарг учасників процедур закупівель.

Також, під час інформаційно-роз'яснювальних практичних семінарів розглядалися виклики, яких очікує ділова спільнота у зв'язку з участю в реалізації проектів та виконанні контрактів в умовах ситуації, що склалась в Україні. Окрім цього, в рамках співпраці Мінекономіки та Світового банку 7 грудня 2023 року було проведено новий семінар для бізнесу. Семінар мав на меті допомогти бізнес-спільноті більш ефективно брати участь у бізнес-можливостях, створених завдяки державним та донорським проектам в Україні. Усі матеріали та детальна інформація щодо зазначених заходів доступні на офіційному веб-сайті Мінекономіки за посиланням: <https://shorturl.at/oGKLP>.

8 серпня 2023 року Мінекономіки у співпраці з Управлінням ООН з обслуговування проектів в Україні було проведено ознайомчий вебінар для інституцій та організацій, зацікавлених в просуванні українського бізнесу на закупівлях ООН. Серед учасників зустрічі були представники Міністерства закордонних справ України, Державної установи "Офіс з розвитку підприємництва та експорту", Громадської спілки "Спілка Українських Підприємців" та Торгово-промислової палати України. Зазначена зустріч сприяла отриманню інституціями профільних знань щодо електронної системи закупівель ООН "UNGM" для потенційного просування українського бізнесу на ринку закупівель, щорічний обсяг яких сягає близько 30 млрд. дол. США та охоплює більш ніж 150 країн. Про зазначену зустріч учасників було офіційно повідомлено листом Мінекономіки від 17.07.2023 № 3301-04/35738-07.

Протягом 2023 року було остаточно узгоджено та в рамках восьмого засідання Комітету асоціації Україна-ЄС у торговельному складі, яке відбулось 30.11.2023 у м. Брюссель, Королівство Бельгія, було підписано наступні документи:

- Рішення № 2/2023 Комітету асоціації Україна-ЄС у торговельному складі від 30.11.2023 про позитивну оцінку виконання Етапу 1 Додатка XXI-A "Індикативний графік інституційних реформ, адаптації законодавства та надання доступу до ринку" до Глави 8 Угоди про Асоціацію;

- Рішення №3/2023 Комітету асоціації Україна-ЄС у торговельному складі від 30.11.2023 про позитивну оцінку виконання Етапу 2 Додатка XXI-A "Індикативний

графік інституційних реформ, адаптації законодавства та надання доступу до ринку” до Глави 8 Угоди про асоціацію.

Поряд з цим, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 № 189 “Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС)” проводилась робота в співпраці з іншими ЦОВВ, Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції, при підтримці проекту ЄС “Підтримка реформи публічних закупівель в Україні”. На основі проведеної роботи Кабінетом Міністрів України був наданий Звіт з постатейним аналізом та план дій по переговорному розділу 5 “Публічні закупівлі” (лист Мінекономіки від 29.08.2023 № 4323-01/45889-01).

Протягом звітного періоду за посиланням (<http://bit.ly/GuidesPP>) було опубліковано 5 інформаційних довідок для українських постачальників щодо участі у публічних закупівлях інших країн, зокрема, Естонії, Північної Македонії, Латвії, Угорщини та Великобританії.

Під час 12-го засідання Українсько-американської Ради з торгівлі та інвестицій, яке відбулось 14 листопада 2023 року у м. Вашингтон (США), американською стороною було відзначено досягнення України в питанні впровадження реформ в сфері державних закупівель та наголошено на необхідності продовження діяльності на цьому шляху. Сполучені Штати високо оцінюють взаємодію з українською стороною в рамках профільного комітету СОР та зацікавлені в двосторонньому діалозі стосовно питання реформування системи державних закупівель. Міністерство торгівлі США продовжуватиме надавати допомогу Україні в рамках програми технічної підтримки CLDP (Commercial Law Development Program). Зазначені коментарі були відмічені у листі Посольства України у Сполучених Штатах Америки від 16.11.2023 № 6147/07-200-138614.

Також повідомляємо про отримані у 2023 році остаточні результати комплексної оцінки ЕСЗ, проведеної Світовим банком. Ця оцінка, проведена відповідно до Посібника щодо вимог до електронних закупівель для операцій, що фінансуються МБРР, виданого в липні 2019 року (далі – Посібник МБРР), дала позитивні результати. Оцінка, що проводилася, була зосереджена на важливих стандартах, включаючи технологічну нейтральність, сумісність з існуючими системами, безпеку, аудиторські перевірки, економічну ефективність та простоту участі. ЕСЗ відповідає критеріям відповідності, викладеним у Посібнику МБРР, і тепер є прийнятною для використання в рамках проектів, що фінансуються Світовим банком, як для національних, так і для міжнародних масштабних ринкових підходів.

Розділ VI “Здійснення заходів контролю та оскарження процедур закупівель у сфері публічних закупівель”

Антимонопольний комітет України

Відповідно до листа АМКУ від 26.01.2024 № 20-29.1/01-944е на розгляд Комісії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі – Комісія) у 2023 році надійшло 7757 скарг.

Інформація щодо прийнятих рішень Комісії з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель наведена нижче.

Назва показника	Рішення Комісії (кількість одиниць)
Всього прийнято рішень, з них:	15255
про прийняття скарги до розгляду	7460
про відмову у задоволенні скарги	1815
про задоволення скарги повністю	5
про задоволення скарги частково	5365
про залишення скарги без розгляду	319
про припинення розгляду скарги	276

2. Найбільш поширені помилки:

2.1. Допущені учасниками під час підготовки тендерних пропозицій:

неоскарження умов документації щодо неможливості виконання певних її умов; ненадання у складі тендерних пропозицій підтвердження відповідності технічним, якісним та кількісним характеристикам предмета закупівлі, встановленим замовником у тендерній документації;

відсутність у відповідних документах тендерної пропозиції всієї (повної) інформації та документів, передбачених вимогами тендерної документації;

ненадання у складі тендерних пропозицій додатків до договорів (аналогічних договорів, на підтвердження матеріально-технічної бази тощо), у разі якщо такі додатки визначені договорами як невід'ємні частини;

ненадання у статусі переможця документів, передбачених для переможця відповідно до пункту 47 Особливостей, у порядку, передбаченому документацією;

надання недостовірної інформації у складі тендерної пропозиції.

2.2. Допущені суб'єктами оскарження під час підготовки та подання скарг:

відсутність переліку документів (доказів), що підтверджують наявність у суб'єкта оскарження порушених прав та охоронюваних законом інтересів щодо рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи, пов'язані з його участю в процедурі закупівлі, у разі якщо скарги стосуються тендерної документації та/або прийнятих рішень, дії чи бездіяльності замовника, що відбулися до закінчення строку, встановленого для подання тендерних пропозицій;

оскарження дій замовників під час проведення інших процедур закупівель, ніж за якою подана скарга (що не передбачено Законом);

наявність скарг, у яких скаржники просять орган оскарження вчинити дії, які не належать до компетенції Комісії.

Найбільш поширені порушення, вчинені замовниками:

надання замовником переможцю торгів можливості усунення невідповідностей, які належать до технічної специфікації та/або забезпечення тендерної пропозиції;

неправомірне відхилення тендерних пропозицій учасників без права надання можливості таким учасникам усунути виявлені невідповідності в документах, визначених пунктом 43 Особливостей;

встановлення в тендерній документації технічних вимог до товару, яким відповідає продукція одного виробника;

встановлення в тендерній документації додаткових (надмірних) вимог, які не узгоджуються з предметом закупівлі;

неправомірне відхилення пропозицій учасників через ненадання ними зразків продукції, які відповідно до вимог Закону не є складовою пропозиції та не можуть бути підставою для відхилення;

відхилення тендерних пропозицій учасників на підставі допущення формальних помилок;

віднесення до формальних (несуттєвих) помилок порушень / невідповідностей тощо, які не підпадають під таке визначення;

неправомірне відхилення переможців торгів через ненадання / невідповідність документів, які не передбачені Законом / Особливостями для їх надання, після проведення аукціону;

неправомірне відхилення учасника з підстави надання (на думку замовника) неналежного обґрунтування аномально низької ціни;

неправомірна відміна замовниками процедури закупівлі, наслідком якої є уникнення завершення процедури закупівлі шляхом укладання договору;

невиконання рішень органу оскарження;

під час закупівлі твердого палива, бензину, дизельного пального, природного газу, газу скрапленого для автомобільного транспорту, газу скрапленого для комунально-побутового споживання та промислових цілей, електричної енергії встановлення замовниками в тендерній документації вимог щодо необхідності підтвердження учасниками у складі тендерних пропозицій положень пунктів 1 і 2 частини другої статті 16 Закону (матеріально-технічна база, працівники);

під час закупівлі твердого палива, бензину, дизельного пального, природного газу, газу скрапленого для автомобільного транспорту, газу скрапленого для комунально-побутового споживання та промислових цілей, електричної енергії встановлення замовниками в тендерній документації вимог до предмета закупівлі, що не передбачені відповідним національним стандартом (за наявності національного стандарту для відповідного предмета закупівлі).

3. Інформація щодо оскаржень до суду рішень Комісії, прийнятих у 2023 році.

Назва показника	Кількість одиниць
Кількість рішень прийнятих органом оскарження	15255
Кількість рішень органу оскарження, які оскаржено до суду	92 (0,6% від загальної кількості прийнятих рішень)
Скасовано судом остаточно	0 (0%)
Залишено судами без змін	3 (3,3% від загальної кількості рішень, оскаржених до суду)
Знаходяться на розгляді (в суді першої, апеляційної, касаційної інстанцій)	89 (96,7% від загальної кількості рішень, оскаржених до суду)

4. Серед рішень, прийнятих органами АМКУ у 2023 році, слід виділити такі:

4.1. Відповідачі: ТОВ “СВІТЛОФОР”, ТОВ “АВТОМОТОЗНАК”.

Рішення АМКУ № 400-р від 28.12.2023.

Вид порушення: пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

Торги: UA-2021-03-24-007988-с та UA-2022-12-23-020688-а.

Загальна очікувана вартість: 920 286 863 грн.

Ринок: державні номерні знаки.

Суть порушення: АМКУ встановлено, що ТОВ “СВІТЛОФОР” та ТОВ “АВТОМОТОЗНАК” узгодили між собою дії під час участі в торгах на закупівлю державних номерних знаків для транспортних засобів. Виявлені факти у своїй сукупності свідчать про спільну та скоординовану поведінку компаній під час підготовки й участі в торгах, синхронність дій, пов’язаність через одних і тих же осіб та обмін інформацією.

Накладено штраф у сумі 20 680 596 грн.

4.2. Відповідачі: ТОВ “ГЛОБАЛМЕДГРУП” і ТОВ “СУЧАСНА ЛІКАРНЯ”.

Рішення АМКУ № 362-р від 21.12.2023.

Вид порушення: пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

Торги:

UA-2020-07-30-001759-б, UA-2020-07-20-007269-б, UA-2020-07-20-007341-б,
 UA-2020-06-23-004086-а, UA-2020-06-09-004223-б, UA-2020-04-16-008616-б,
 UA-2020-04-17-003103-с, UA-2020-04-06-003267-б, UA-2020-04-15-000186-с,
 UA-2020-03-04-004148-а, UA-2020-03-02-000500-б, UA-2019-04-03-000265-б,
 UA-2018-10-12-000073-с, UA-2018-05-17-000205-а, UA-2018-02-26-001415-а,
 UA-2018-01-05-001893-а.

Загальна очікувана вартість: 110 721 158,85 грн.

Ринок: медичного обладнання, в т.ч. ШВЛ.

Суть порушення: АМКУ визнав, що дві компанії вдалися до антиконкурентних узгоджених дій під час участі в закупівлях медичного обладнання, в т.ч. ШВЛ. Під час розгляду справи зібрано достатньо доказів для доведення факту порушення, а саме, що зазначені суб'єкти господарювання узгоджували між собою поведінку під час участі в торгах, через що конкуренцію між ними було усунуто. За вказане порушення на порушників накладено штраф, а також згідно із Законом зазначені компанії позбавлені права участі в публічних закупівлях на 3 роки.

Накладено штраф у сумі 139 107 098,00 грн.

4.3. Відповідачі: ТОВ “ЄВРОБУД-ІНДУСТРІЯ”, ТОВ “ЛИМОЖІНВЕСТ”, ФОП Акоюн Вардан Ковалоевич та ТОВ “КОЛТЕХ-ТРАНС”.

Рішення АМКУ № 229-р від 23.08.2023.

Вид порушення: пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

Торги:

UA-2018-09-28-000285-b,	UA-2018-08-31-000318-b,	UA-2018-08-01-001929-b,
UA-2018-08-28-000355-c,	UA-2018-09-13-000300-b,	UA-2018-06-23-000619-b,
UA-2018-07-02-000605-a,	UA-2018-05-03-000751-c,	UA-2018-05-25-001568-a,
UA-2018-07-05-000186-c,	UA-2018-09-17-000363-a,	UA-2018-10-08-000099-b,
UA-2018-09-25-001142-b,	UA-2018-08-16-000424-a,	UA-2018-08-16-000356-a,
UA-2018-07-26-000123-c,	UA-2018-10-09-000107-a,	UA-2018-09-17-002092-c,
UA-2018-09-24-000755-b.		

Загальна очікувана вартість: 572 300 988,00 грн.

Ринок: будівництво доріг і автострад.

Суть порушення: АМКУ визнав, що ТОВ “ЄВРОБУД-ІНДУСТРІЯ”, ТОВ “ЛИМОЖІНВЕСТ”, ФОП Акоюн Вардан Ковалоевич та ТОВ “КОЛТЕХ-ТРАНС” вдалися до антиконкурентних узгоджених дій під час участі в 19 процедурах закупівель з ремонту доріг, у яких зазначені суб'єкти господарювання поперемінно брали участь, очікувана вартість робіт становила 572 300 988,00 грн (з ПДВ). Під час розгляду справи встановлено обставини, що у своїй сукупності свідчать про вчинення відповідачами антиконкурентних узгоджених дій для усунення конкуренції між ними під час участі в торгах. Було встановлено неспростовні факти, що свідчать про скоординовану поведінку товариств під час підготовки й участі в торгах, комунікацію між ними та обмін інформацією. За змову ТОВ “ЄВРОБУД-ІНДУСТРІЯ”, ТОВ “ЛИМОЖІНВЕСТ”, ФОП Акоюна Вардана Ковалоевича та ТОВ “КОЛТЕХ-ТРАНС” оштрафовано АМКУ, а також згідно із Законом позбавлено можливості брати участь у публічних закупівлях на наступні 3 роки.

Накладено штраф у сумі 30 596 857 грн.

4.4. Відповідачі: ПП “БУДСЕРВІС” та ТОВ “БК “ЕСКАР”.

Рішення АМКУ № 171-р від 15 червня 2023 року.

Вид порушення: пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

Торги:

UA-2019-08-09-001542-a, UA-2020-03-19-000692-b, UA-2020-03-19-001708-b,
UA-2020-03-19-001776-b, UA-2020-03-20-003312-b, UA-2020-03-20-003776-b,
UA-2020-04-01-002621-b, UA-2020-04-14-000613-b.

Загальна очікувана вартість: 106 925 119 грн.

Ринок: реконструкція та капітальний ремонт дорожнього покриття, будівництво.

Суть порушення: АМКУ під час розслідування справи встановив обставини, що у своїй сукупності свідчать про вчинення ПП “БУДСЕРВІС” і ТОВ “БК “ЕСКАР” антиконкурентних узгоджених дій з метою усунення конкуренції між ними під час участі в торгах. Виявлені факти свідчили про спільну та скоординовану поведінку компаній під час підготовки й участі в торгах, комунікації між ними та обміні інформацією.

Накладено штраф у сумі 5 439 984 грн.

4.5. Відповідачі: ТОВ “ДС ПРОМ ГРУП” та ТОВ “ЗТС ГРУПП”.

Рішення Тимчасової адміністративної колегії АМКУ № 77-р/тк від 19.12.2023.

Вид порушення: пункт 1 статті 50 та пункт 4 частини другої статті 6 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

Торги: UA-2020-07-30-008093-с.

Загальна очікувана вартість: 65 350 020,00 грн.

Ринок: капітальний ремонт автомобільної дороги.

Суть порушення: Тимчасова адміністративна колегія АМКУ визнала, що ТОВ “ДС ПРОМ ГРУП” та ТОВ “ЗТС ГРУПП” вчинили антиконкурентні узгоджені дії під час участі в торгах на закупівлю “капітальний ремонт автомобільної дороги державного значення М-12 Стрий-Тернопіль-Кропивницький-Знам’янка (через м. Вінницю) на ділянці км 718+525 – км 720+995”, з переможцем укладено договір на суму 61 900 000,00 грн (з ПДВ). Під час розслідування справи встановлено обставини, які у своїй сукупності свідчать, що відповідачі були обізнані щодо участі кожного з них у торгах та про їх скоординовану поведінку.

Накладено штраф у сумі 37 156 398 грн.

Держаудитслужба

Згідно інформації, наданої листом Держаудитслужби від 26.01.2024 № 003100-14/1105-2024 контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель забезпечується Держаудитслужбою згідно зі статтею 5 Закону України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” шляхом проведення моніторингу процедури закупівлі у порядку, встановленому Законом, проведення перевірки закупівель, а також під час державного фінансового аудиту та інспектування.

Результати контролю узагальнюються відповідно до форм звітності, затверджених в установленому порядку (зокрема форми звітності № 2-ДФК (місячна) “Звіт про результати діяльності Держаудитслужби, її міжрегіональних територіальних органів (моніторинг закупівлі, перевірка закупівель)”, яка затверджена наказом Держаудитслужби від 03 жовтня 2019 року № 291, погодженим у Державній службі статистики України) (далі – форма звітності 2-ДФК).

Рішення про початок моніторингу процедур закупівель Держаудитслужбою та її міжрегіональними територіальними органами приймаються за наявності однієї або декількох підстав, визначених частиною другою статті 8 Закону.

Рішення про проведення перевірки закупівель Держаудитслужбою та її міжрегіональними територіальними органами приймаються за наявності однієї або декількох підстав, визначених пунктом 4 Порядку проведення перевірок закупівель Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 631 (далі – Порядок № 631).

Форма звітності 2-ДФК не передбачає облік інформації щодо статусу моніторингу процедур закупівель, підстав для здійснення моніторингів процедур закупівель та підстав для здійснення перевірок закупівель.

Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи протягом січня - грудня 2023 року забезпечили контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель шляхом проведення 12,1 тис. моніторингів процедур закупівель / закупівель загальною вартістю понад 187,9 млрд гривень.

За результатами заходів державного фінансового контролю Держаудитслужбою та її міжрегіональними територіальними органами виявлено непоодинокі факти прийняття замовниками управлінських рішень, які порушують законодавство у сфері публічних закупівель та мають негативний вплив на ефективність використання публічних фінансів.

Моніторингом процедур закупівель / закупівель у зазначеному періоді виявлено порушення законодавства, допущені замовниками під час здійснення 7,9 тис. закупівель (65,5% від охоплених контролем закупівель), загальною вартістю 91,8 млрд гривень.

Загалом види виявлених порушень (зважаючи, що під час одного заходу здебільшого виявляли кілька порушень) розподілені так:

недотримання порядку розгляду замовником тендерних пропозицій, зокрема відхилення замовниками тендерних пропозицій/пропозицій учасників як таких, що не відповідають кваліфікаційним критеріям, умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі та безпідставне відхилення замовниками найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції (48%);

оприлюднення інформації про закупівлю з порушенням законодавства (12%);

порушення замовником законодавства під час укладання договору про закупівлю та внесення до нього змін (5%);

порушення замовником законодавства щодо здійснення закупівлі без застосування визначених законодавством процедур закупівель та/або щодо правомірності обрання та застосування процедури закупівлі (закупівлі без використання електронної системи закупівель (звіти) та неправомірному застосуванні спрощених закупівель) (2%);

інші порушення законодавства у сфері закупівель (порушення законодавства в частині визначення предмета закупівлі, складання тендерної документації та/або внесення змін до неї з порушенням законодавства ненадання інформації, документів у випадках, передбачених законодавством, неправомірне застосування замовниками положення законодавства щодо виправлення виявлених невідповідностей в інформації та/або документах, що подані учасниками у складі тендерних пропозицій/пропозицій (24 години)) (68%).

Упродовж 2023 року замовниками на виконання зобов'язань органу державного фінансового контролю, направлених на усунення порушень, зафіксованих у висновках про результати моніторингу, розірвано 2,2 тис договорів (12,3 млрд грн.) та відмінено 651 закупівлю загальною вартістю понад 7,3 млрд гривень.

У 2023 року Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи відповідно до підстав, що визначені пунктом 4 Порядку № 631, здійснили 395 перевірок закупівель, під час яких перевірено 1,2 тис. закупівель загальною вартістю майже 9,1 млрд гривень.

За результатами проведених перевірок закупівель виявлено фінансових порушень законодавства, що призвели до втрат на загальну суму 355,4 млн грн та інших фінансових порушень на загальну суму 189,5 млн гривень. Порушення законодавства у сфері закупівель зафіксовані при перевірках закупівель вартістю понад 1,7 млрд гривень.

За результатами проведених перевірок закупівель виявлено порушення під час здійснення 335 закупівель, щодо яких моніторинг закупівель не проводився, на суму 1,3 млрд грн, з яких:

- недотримання порядку розгляду замовником тендерних пропозицій (14%);
- здійснення закупівлі без застосування визначених законодавством процедур закупівель або неправомірне обрання та застосування процедури закупівель (32%);
- порушення замовником законодавства під час укладання договору про закупівлю та внесення до нього змін (19%);
- оприлюднення інформації про закупівлю з порушенням законодавства (20%);
- інші порушення законодавства у сфері закупівель (40%).

Крім того, встановлено порушення під час виконання 503 договорів на суму 381,1 млн грн (зокрема, витрати, проведені з порушенням законодавства на суму 284,1 млн грн, збільшення ціни за одиницю товару, проведене з порушенням законодавства на суму 26,7 млн грн та нецільові витрати на суму 41,9 млн грн).

З метою належного реагування на факти порушень, які були виявлені під час перевірок закупівель, відповідно до вимог законодавства Держаудитслужбою та її міжрегіональними територіальними органами упродовж січня - грудня 2023 року, передано до правоохоронних органів 285 матеріалів перевірок закупівель (в 102 випадках розпочато досудове розслідування за матеріалами перевірок закупівель) та поінформовано правоохоронні органи щодо результатів за 183 перевірками закупівель.

Згідно з частиною одинадцятою статті 8 Закону, якщо замовник не усунув визначеного у висновку порушення, що призвело до невиконання ним вимог, передбачених Законом, а також висновок не оскаржено до суду, орган державного фінансового контролю після закінчення строку на оскарження до суду, визначеного у частині десятій цієї статті, за результатами моніторингу вчиняє дії щодо притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

Відповідно до пункту 27 Порядку № 631 та пункту 50 Порядку № 550 за результатами проведеної перевірки закупівель у межах наданих прав органи державного фінансового контролю вживають заходів для забезпечення, зокрема притягнення до адміністративної, дисциплінарної та матеріальної відповідальності винних у допущенні порушень працівників об'єктів контролю.

У межах реалізації результатів моніторингів та перевірок закупівель упродовж звітнього періоду Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи склали 594 протоколи про адміністративне правопорушення за статтею 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення. На 288 осіб накладено адміністративні стягнення (штрафи) на загальну суму 1 575,9 тис гривень.

З урахуванням інформації, що надійшла на адресу Держаудитслужби (прийняті судові рішення і ухвали суду), загальна кількість судових справ за участі Держаудитслужби про оскарження висновків, складених за результатами проведених моніторингів процедур закупівель, що перебували на розгляді судів усіх інстанцій протягом 2023 року становить 845 справ, враховуючи перехідні справи за попередні періоди.

Загальна кількість судових справ за участі міжрегіональних територіальних органів Держаудитслужби, враховуючи перехідні справи за попередні періоди – 1954 справи.

Моніторинг законодавчих ініціатив щодо внесення змін до законодавства з метою оцінки ризиків загроз законному та ефективному витрачання публічних коштів здійснюється Держаудитслужбою на постійній основі.

Казначейство

За інформацією наданою Казначейством листом від 18.01.2024 № 3-06-06/117, органами Казначейства здійснюється облік складених в органах Казначейства попереджень про неналежне виконання бюджетного законодавства наданих розпорядникам/одержувачам бюджетних коштів при реєстрації бюджетних зобов'язань/бюджетних фінансових зобов'язань за відсутності документів щодо закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до законодавства у сфері закупівель.

Так за оперативними даними у січні – грудні 2023 року органами Казначейства було складено 85 попереджень про неналежне виконання бюджетного законодавства на загальну суму 38 688,3 тис. грн за відсутності документів щодо закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до законодавства у сфері закупівель.

Рахункової палати

Міністерство звернулось до Рахункової палати України, як до органу, що здійснює контроль у сфері закупівель у межах своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України стосовно надання узагальненої інформації щодо результатів здійснення контролю у сфері публічних закупівель відповідно до компетенції.

При цьому, Рахункова палата України листом від 02.02.2024 № 03-432 повідомила, що відповідно до частини першої статті 30 Закону України “Про Рахункову палату” Рахункова палата щороку готує та не пізніше 1 травня року, наступного за звітним, подає Верховній Раді України щорічний звіт про свою діяльність, який має містити, зокрема, інформацію про проведені Рахунковою палатою контрольні заходи з обов'язковим зазначенням виявлених відхилень, недоліків і порушень.

Згідно з Планом роботи Рахункової палати на 2024 рік, затвердженим рішенням Рахункової палати від 23.11.2023 № 28-5, зі змінами, розгляд Звіту Рахункової палати за 2023 рік заплановано на засіданні 26 березня 2024 року.

Розділ VII “Підсумки”

У 2023 році була продовжена робота щодо створення умов для здійснення ефективних та швидких закупівель з метою забезпечення функціонування держави під час воєнного стану, необхідністю нагального та невідкладного забезпечення потреб замовників, зокрема пов'язаних з забезпеченням їх функціонування та життєдіяльності, захистом життя та здоров'я людей під час дії правового режиму воєнного стану в Україні.

Встановлювалися особливості для здійснення закупівель залежно від ситуації, що сприяло оптимізації закупівельних процесів та ефективному їх проведенню, у тому числі з використанням електронної системи закупівель. Прийняті протягом 2023 року нормативно-правові акти були направлені на забезпечення ефективного, прозорого здійснення публічних закупівель та належного функціонування електронної системи закупівель.

Протягом року Мінекономіки та ДП “ПРОЗОРРО” докладали зусилля для спрощення закупівельних механізмів для всіх суб'єктів сфери, зокрема значно скоротилася тривалість процедур, масштабовано такий швидкий та ефективний інструмент закупівель, як електронний каталог.

З метою збільшення поінформованості суб'єктів сфери публічних закупівель щодо застосування законодавства у сфері публічних закупівель, яке в умовах воєнного стану регулярно змінювалося, Мінекономіки у 2023 році підготовлено 11 узагальнених відповідей рекомендаційного характеру та надано відповіді на 840 запитів, що оприлюднені на офіційному веб-сайті Мінекономіки. Разом з тим, інформування суб'єктів сфери закупівель щодо проведення закупівель у період воєнного часу здійснювалось шляхом організації вебінарів та з використанням інших каналів комунікації.

Поряд з цим протягом звітнього періоду Міністерством проведено значну роботу щодо напрацювання проекту Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024 - 2026 роки, яка спрямована на забезпечення подальшого розвитку та покращення існуючої в Україні системи публічних закупівель з урахуванням потреб, що виникли у зв'язку зі збитками спричиненими повномасштабною війною, забезпечення проведення ефективних публічних закупівель, розвитку конкурентного середовища у сфері публічних закупівель в Україні, а також забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у сфері публічних закупівель та послідовної адаптації законодавства України до стандартів Європейського Союзу протягом 2024-2026 років.

В напрямку професіоналізації основний акцент був зроблений саме на інформуванні громадянського суспільства щодо подальших планів та новин законодавства шляхом організації презентаційних заходів, як у онлайн-форматі, так і виїзних офлайн заходах в обласні центри, а також оновлення професійного стандарту та імплементація європейських стандартів у сфері публічних закупівель.

Крім того, у звітному році у співпраці Мінекономіки з Проектом ЄС розроблено два безкоштовних онлайн курси з питань публічних закупівель, призначені для фахівців з публічних закупівель різного рівня досвіду. Онлайн курси розміщено на освітній платформі Prometheus. Станом на кінець звітнього року загальна кількість слухачів обох онлайн курсів становить понад 16 тисяч осіб. При цьому більше ніж 6 тисяч осіб

отримали сертифікати про успішне проходження зазначених курсів. Отже, зазначені статистичні дані свідчать про високу зацікавленість та актуальність курсів з питань публічних закупівель.

Водночас важливим інструментом професіоналізації сфери є централізація закупівель. Щороку в Україні зростає суспільний інтерес до цього інструменту та відповідно збільшується кількість централізованих закупівельних організацій, що підвищує ефективність здійснення закупівель та сприяє досягненню економії коштів за рахунок агрегації обсягів закупівель та стандартизації системних циклічних однотипних закупівель. Так, наразі в Україні визначено 4 ЦЗО на центральному рівні, та відповідно 8 - на регіональному.

Також слід зазначити, що за участю представників Мінекономіки у звітному періоді відбулось два засідання Комітету СОТ з питань державних закупівель, що були проведені в червні та листопаді 2023 року. Забезпечено повну участь Делегації України в усіх заходах під час проведення засідань Комітету. Засідання Комітету, проведення якого було заплановано у березні 2023 року, було скасовано. Мінекономіки протягом року було підготовлено та направлено ряд нотифікацій щодо змін у національному законодавстві України, що відносяться до сфери державних закупівель. Окрім цього, Мінекономіки на регулярній основі співпрацювало з міжнародними партнерами та донорами, а також активно взаємодіяло з іншими державами за напрямом публічних закупівель.

За результатами проведеного аналізу даних ЕСЗ можемо спостерігати, що у звітному 2023 році, в порівнянні з 2022 роком, збільшилась кількість закупівель та сума укладених за їх результатом договорів. Замовниками загалом було оголошено 3,55 млн закупівель, з яких успішно завершено 3,4 млн та укладено договорів на суму понад 794,1 млрд грн.

Так, протягом 2023 року в ЕСЗ було проведено 261 890 конкурентних закупівель та укладено договорів на суму 488,9 млрд грн, при цьому кількість неконкурентних закупівель склала 3 175 365 із загальною вартістю договорів у розмірі 305,2 млрд грн.

Водночас варто зауважити, що у 2023 році збільшилась частка суми договорів, укладених за результатами конкурентних методів закупівлі, що становить 61,56% у порівнянні з 40,9% у 2022 році, участь у конкурентних закупівлях взяло 10 553 нових учасника закупівель, які не брали участь у закупівлях у двох попередніх роках, що становить 28,1% від усіх учасників, які взяли участь у конкурентних закупівлях, що свідчить про зацікавленість бізнесу ринком публічних закупівель.

Крім того, кількість активних замовників склала 28 302 суб'єкта, а учасників - 208 480, при цьому слід зазначити, що у 2023 році протягом звітного періоду замовники регулярно надавали можливість усунення учасниками невідповідностей у поданих тендерних пропозиціях протягом 24 годин і використали його у 65 934 закупівлях, що складає 17,48% від всіх конкурентних закупівель. Зазначений інструмент дозволив замовникам уникнути відхилення економічно вигідних пропозицій учасників через невідповідність умовам тендерної документації.

За допомогою наявної можливості виправлення виявлених невідповідностей в інформації та/або документах, що подані учасником процедури закупівлі у складі

тендерної пропозиції переможцями закупівлі було визначено учасників у 53 816 випадках, що становить 81,6% від усіх випадків, коли замовниками надавалась вимога про усунення таких невідповідностей.

Крім того, у 2023 році під час проведення закупівель ЕСЗ було визначено 7250 випадків аномально низької ціни тендерної пропозиції, на що учасниками було надано 5880 обґрунтувань, що складає 81,10% від всіх спрацювань. За результатами наданих обґрунтувань замовниками було визнано переможцями учасників у 3976 випадках.

Узагальнюючи інформацію надану контролюючими органами варто відмітити, що протягом звітнього року Держаудитслужбою та її міжрегіональними територіальними органами забезпечено контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель шляхом проведення 12,1 тис. моніторинрів процедур закупівель / закупівель загальною вартістю понад 187,9 млрд гривень. Моніторингом процедур закупівель / закупівель у зазначеному періоді виявлено порушення законодавства, допущені замовниками під час здійснення 7,9 тис. закупівель (65,5% від охоплених контролем закупівель), загальною вартістю 91,8 млрд гривень. У межах реалізації результатів моніторинрів та перевірок закупівель упродовж звітнього періоду Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи склали 594 протоколи про адміністративне правопорушення за статтею 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення. На 288 осіб накладено адміністративні стягнення (штрафи) на загальну суму 1 575,9 тис гривень.

До АМКУ надійшло 7757 скарг. Загалом було прийнято 15255 рішень Комісії з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, з яких прийнято до розгляду 7460 скарги, 1815 рішень про відмову у задоволенні скарги, 5 скарг задоволено повністю, 5365 скарг задоволено частково, залишено без розгляду 319 скарг та припинено розгляд 276 скарг.

Органами Казначейства було складено 85 попереджень про неналежне виконання бюджетного законодавства на загальну суму 38 688,3 тис. грн за відсутності документів щодо закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до законодавства у сфері закупівель.

Заступник Міністра економіки України

Надія БІГУН